

Evaluatie beleidskader cultuur 2017-2020 provincie Groningen

Een quickscan

Conceptrapport Provincie Groningen

BMC
juni 2018
drs. C.H. Wijn
Projectnummer: PO002007
Correspondentienummer: AD180615

BMC Advies B.V.
P.O. box 490
3800 AL Amersfoort

Spacelab 4T +31 (0)33 496 52 00
KVK 32078667
3824 MR Amersfoort www.bmc.nl
IBAN NL91ABNA0504035754

BTW NL80.86.63.598 B.01

Inhoud

Inhoud	2
Hoofdstuk 1 Managementsamenvatting	3
Hoofdvragen	3
Deelvragen	3
Aanbevelingen	4
Hoofdstuk 2 Aanleiding, vraagstelling en aanpak	5
2.1 Aanleiding	5
2.2 Vraagstelling	5
2.3 Werkwijze	6
Hoofdstuk 3 Het budgettaire kader	9
3.1 Beleidskader 2017-2020: het budget	9
3.2 Vergelijking met andere provincies	10
Hoofdstuk 4 De strategische lijnen	12
4.1 Uitkomsten gesprekken	13
4.2 Uitkomsten enquête	14
4.3 Reflectie op de uitkomsten	15
Hoofdstuk 5 De ambities van beleid	17
5.1 Uitkomsten gesprekken	17
5.2 Uitkomsten enquête	18
5.3 Reflectie op de uitkomsten	19
Hoofdstuk 6 Beleidsinstrumenten: steuninstellingen en cultuurpijlers	21
6.1 Uitkomsten gesprekken	21
6.2 Reflectie op de uitkomsten	26
Hoofdstuk 7 Beleidsinstrumenten: de regelingen	27
7.1 Uitkomsten gesprekken	30
7.2 Uitkomsten enquête	34
7.3 Reflectie op de uitkomsten	35
Hoofdstuk 8 Beantwoording onderzoeksvragen en suggesties voor toekomstig beleid	37
8.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen	37
8.2 Aanbevelingen	38
Bijlage 1 Enquêtevragen en -antwoorden	41
Vooraf	41
Uitkomsten	41

Hoofdstuk 1 Managementsamenvatting

Bij de vaststelling van het Strategisch Beleidskader in november 2015 werd in de Staten een motie aangenomen waarin het college van Gedeputeerde Staten (GS) werd verzocht om:

- een evaluatiemoment in te bouwen in het proces van het Strategisch Beleidskader Cultuur 2017-2020, gericht op toetsing van de kaders en op aanbevelingen voor de toekomst;
- dit moment te plannen in de zomer van 2018, zodat het een opmaat kan vormen voor de dan komende periode in het cultuurbeleid.

De vraag vanuit de Staten werd door ons nader uitgewerkt in twee hoofdvragen, vier subvragen en enkele aandachtspunten voor het onderzoek.

Hieronder geven wij onze bevindingen weer ten aanzien van de onderzoeksvragen.

Hoofdvragen

Draagt het (instrumentarium van het) beleidskader voldoende bij aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen?

Wij stellen vast dat het instrumentarium zeker bijdraagt aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen, al zijn deze niet erg smart. Zowel de uitkomsten van de enquête als de gesprekken wijzen erop dat de provincie een sterk sturende rolopvatting heeft en qua menskracht en middelen hier ook echt werk van maakt.

Is het beleidskader behulpzaam voor de behoeften die leven bij het veld en voor nieuwe initiatieven die zich willen ontplooiën?

Vastgesteld kan worden dat het beleidskader aan de ene kant ondersteunend werkt voor het culturele veld, maar dat aan de andere kant de beleidsuitvoering via de diverse instrumenten soms als onoverzichtelijk, dirigistisch en knellend wordt ervaren. De culturele organisaties voelen zich soms erg instrumenteel benaderd. Financiële ruimte voor nieuwe initiatieven die zich kunnen/willen ontwikkelen buiten de regels van de beleidsinstrumenten om is er te weinig (zie het hoofdstuk over de werking van de beleidsinstrumenten).

Deelvragen

Is de inhoud van het beleidskader voor gebruikers voldoende concreet én ook richtinggevend genoeg om ermee te kunnen werken? Worden er beperkingen opgeworpen of wordt er juist te weinig richting gegeven?

De inhoud van het beleidskader wordt zeker als voldoende concreet ervaren. Het beleidskader wordt gezien als een document waarmee goed valt te werken. Tegelijkertijd zouden een missie en een heldere visie behulpzaam zijn: waar staat de provincie voor? De gebruikers ervaren het beleidskader beslist niet als te weinig richtinggevend. Als het gaat om de uitvoering van het beleidskader (via de diverse instrumenten) ervaren veel organisaties echter wel dat de provincie erg 'in control' wil zijn.

Is de vertaling van het beleidskader naar het uitvoeringsprogramma zichtbaar, dekkend en consistent?

De vertaling van het beleidskader naar het uitvoeringsprogramma is consciëntieus, maar detaillistisch. De veelheid van beleidsinstrumenten zorgt voor zichtbaarheid en omvat een groot aantal soorten culturele initiatieven. De andere kant van de medaille is echter dat het zicht op de grote lijn verloren kan gaan. En de wisselwerking met de Groningse gemeenten (met uitzondering van de gemeente Groningen) is matig. Veel gemeenten zien de goede samenwerking tussen provincie en stad als een voorbeeld dat ze zelf graag – samen met de provincie – zouden willen navolgen.

Biedt het beleidskader met het uitvoeringsprogramma voldoende aanknopingspunten om onderbouwde keuzes te maken in de uitvoering van het beleid?

Het beleidskader biedt zeker voldoende handvatten voor het maken van keuzes in de uitvoering van het beleid. Wel is het de vraag of de provincie überhaupt zo diep in de uitvoering moet willen zitten.

In hoeverre acteren partijen in lijn met het beleidskader, onder meer in de samenwerking met gemeenten en andere partijen?

Het beleidskader is zeker richtinggevend en bepalend. Uit de enquête blijkt dat nagenoeg alle grotere organisaties het kader met zijn ambities en strategische lijnen ook kennen. De samenwerking met de gemeenten neemt echter nog geen hoge vlucht. In zijn algemeenheid wordt de werkwijze van de provincie met beleidskader en uitvoeringsprogramma ervaren als 'top-down', waar 'bottom-up' door een aantal actoren als meer wenselijk wordt gezien.

Hanteert de provincie de juiste indicatoren? Kan zij voldoende (bij)sturen op het realiseren van de doelstellingen van beleid?

Op dit moment valt nog moeilijk te zeggen of de provincie de juiste indicatoren hanteert, omdat veel beleidsinstrumenten pas sinds kort operationeel zijn. De indruk bestaat dat er zeker stevig werk wordt gemaakt van de strategische lijnen en dat de organisaties in het veld zich van die lijnen rekenschap geven.

Aanbevelingen

Resumerend stellen wij vast dat het provinciale beleidskader goed functioneert en zeker als richtinggevend geldt. Desalniettemin hebben wij uit het onderzoek een aantal aanbevelingen gedestilleerd. Deze aanbevelingen zijn paradoxaalwijs eigenlijk een gevolg van het feit dat het beleidskader zo goed functioneert. De paradox zit hem erin dat het beleidskader mede door zijn doelgerichtheid en effectiviteit ook (blik)vernuwend en inperkend werkt. Het hoofdpunt in de aanbevelingen is dat de provincie er goed aan zou doen meer 'uit te zoomen' en bezig te gaan met het strategische en tactische niveau van het beleid. Daarbij zou meer de samenwerking met de gemeenten gezocht kunnen worden. Nu gaat er erg veel tijd en energie zitten in het operationele werk: het beheer van de veelheid van beleidsinstrumenten.

De aanbevelingen zijn opgenomen aan het eind van het laatste hoofdstuk.

Hoofdstuk 2 Aanleiding, vraagstelling en aanpak

2.1 Aanleiding

Bij de vaststelling van het Strategisch Beleidskader in november 2015 werd in de Staten een motie aangenomen waarin het college van Gedeputeerde Staten (GS) werd verzocht om:

- een evaluatiemoment in te bouwen in het proces van het Strategisch Beleidskader Cultuur 2017-2020, gericht op toetsing van de kaders en op aanbevelingen voor de toekomst;
- dit moment te plannen in de zomer van 2018, zodat het een opmaat kan vormen voor de dan komende periode in het cultuurbeleid.

U hebt gevraagd om een evaluatierapportage die a) antwoord geeft op een aantal onderzoeksvragen (zie hierna) en b) kan worden gebruikt als bouwsteen voor:

- het nieuw te formuleren cultuurbeleid voor de periode na 2020 (beleidskader 2021-2014);
- het overleg met gemeenten, het Rijk, de Kunstraad Groningen en mogelijk de Raad voor Cultuur hierover.

2.2 Vraagstelling

Uw verzoek om een evaluatieonderzoek vloeit zoals gezegd voort uit de motie en dient om hieraan uitvoering te geven. De vraag vanuit de Staten is nader uitgewerkt in twee hoofdvragen, vier subvragen en enkele aandachtspunten voor het onderzoek.

Hoofdvraag

Is het huidige provinciale beleidskader cultuur doeltreffend en doelmatig en welke aanpassingen zijn eventueel nodig? Hiertoe wilt u in de evaluatie drie thema's belicht zien:

- Wat betreft het (instrumentarium van het) beleidskader: draagt dit voldoende bij aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen?
- Wat betreft het praktische gebruik van het beleidskader door de provincie én instellingen: is het kader behulpzaam (of niet) voor de behoeften die leven bij het veld en voor nieuwe initiatieven die zich willen ontplooien?
- De mogelijkheden die het beleidskader biedt om sturing te geven aan het beleid.

Deelvragen

In aanvulling op de beantwoording van de hoofdvraag en de genoemde thema's wilde u de volgende deelvragen beantwoord hebben:

- Is de inhoud van het beleidskader voor gebruikers voldoende concreet én ook richtinggevend genoeg om ermee te kunnen werken? Worden er beperkingen opgeworpen of wordt er juist te weinig richting gegeven?
- Is de vertaling van het beleidskader naar het uitvoeringsprogramma zichtbaar, dekkend en consistent?

- Biedt het beleidskader met het uitvoeringsprogramma voldoende aanknopingspunten om onderbouwde keuzes te maken in de uitvoering van het beleid?
- In hoeverre acteren partijen in lijn met het beleidskader, onder meer in de samenwerking met gemeenten en andere partijen?
- Hanteert de provincie de juiste indicatoren? Kan zij voldoende (bij)sturen op het realiseren van de doelstellingen van beleid?

Aandachtspunten

Voorts was het verzoek om in het onderzoek in het bijzonder aandacht te geven aan de volgende vraagstukken:

- Functie steuninstellingen: De provinciale steuninstellingen worden onder meer gesubsidieerd om uitvoering te geven aan steunfunctietaken, om meer samenhang te creëren in het veld (denk hierbij ook aan de zogenoemde Gemeenschappelijke Agenda) en om taken op te pakken die bij andere instellingen blijven liggen. U wilt weten of de steunfuncties inderdaad in een behoefte voorzien.
- Evaluatie cultuurpijlers: U wilt inzicht hebben in wat er binnen de provinciale culturele infrastructuur nodig is voor het realiseren van de strategieën uit het beleidskader. Het denken in termen van functies is daarbij voor u belangrijk. De vraag is wat voor consequenties dat kan hebben voor het aantal instellingen.
- U wilt inzicht in welke incidentele subsidieregelingen noodzakelijk en effectief zijn voor het realiseren van de provinciale strategieën.
- U wilt weten of het mogelijk en/of wenselijk is om (verder) te ontschotten wat betreft het beleidsveld cultuur en andere beleidsgebieden?

In aanvulling op deze punten is voorts afgesproken dat wij in ons onderzoek aandacht zullen besteden aan de wisselwerking tussen de provincie Groningen en gemeente Groningen en aan de rol en betekenis van het initiatief 'We the North'.

2.3 Werkwijze

Ons onderzoek behelst een quickscan vanwege het feit dat de strategieën en instrumenten van de provincie pas een jaar operationeel zijn en er dus nog niet aan feitelijke effectmeting kan worden gedaan.

Wij hebben gestreefd naar een onderzoek dat zou leiden tot gefundeerde uitspraken over het functioneren van het beleidskader, de strategieën en de instrumenten. Het was daarbij belangrijk dat zo veel mogelijk perspectieven aan bod kwamen: van de provincie (ambtelijke ondersteuning), van de gemeenten en van de culturele organisaties die bij het beleid zijn betrokken.

Wij hebben de quickscan in vijf stappen uitgevoerd:

- oriëntatie en start
- uitvoeren digitale enquête
- gesprekken (deels rondetafelgesprekken)
- regionale gesprekstafels
- formuleren beoordeling en opstellen eindrapportage

Belangrijke elementen in onze werkwijze waren:

Een digitale enquête

Om een beeld te krijgen van hoe er tegen (de effecten van) het Strategisch Beleidskader en het Uitvoeringsprogramma wordt aangekeken, vonden wij het nuttig om het culturele veld in Groningen te horen. Derhalve hebben wij een beknopt digitaal 'opinieonderzoek' uitgevoerd. Dit hield in dat aan een groot aantal Groningse culturele organisaties een beperkte vragenlijst is voorgelegd (langs digitale weg). Het ging om merendeels gesloten vragen.

De enquête is uitgezet bij 304 personen en ingevuld door 93 respondenten. Dit is een respons van 31%, wat kan worden aangemerkt als een redelijke score (pakweg 1 op de 3 heeft gereageerd en de moeite genomen de vragenlijst in te vullen).

Zie in de tabel hieronder de verdeling naar soorten respondenten:

Structurele subsidie en steuninstelling	4	4%
Structurele subsidie en cultuurpijler	2	2%
Structurele subsidie	6	7%
Incidentele subsidie uit het budget Professionele Kunsten	31	34%
Incidentele subsidie uit ander budget	5	5%
Subsidie (louter) uit 'We the North'-regeling	0	0%
Projectsubsidie uit Incidenteel Cultuurbudget	15	16%
Vergeefs provinciale subsidie aangevraagd	5	5%
Nog nooit provinciale subsidie aangevraagd ¹⁾	23	25%

¹⁾ Het grote aantal respondenten dat nog nooit provinciale subsidie heeft aangevraagd betreft voornamelijk vertegenwoordigers van gemeenten.

De uitkomsten van de enquête (zie bijlage 1) moeten niet op zichzelf stand worden beoordeeld. Daarvoor is de groep van respondenten enerzijds te divers (sommigen kennen het cultuurbeleid van de provincie goed, anderen hebben er nog nooit mee te maken gehad) en anderzijds soms wat te onevenwichtig (bijv. heel veel respondenten die incidentele subsidie ontvangen en geen respondenten die betrokken zijn bij 'We the North'). In algemene zin kan over de uitkomsten van de enquête worden gezegd dat deze geen uitgesproken beeld opleverden. We hebben de trends in de uitkomsten vooral gebruikt als input voor de regionale gesprekstafels (zie onder) die daarna zijn gehouden.

Groepsgesprekken

Wij hebben met (groepen van) actoren gesprekken gevoerd om antwoorden op de vragen te verzamelen. Rondetafelgesprekken zijn gehouden met de cultuurambtenaren van de provincie, met de cultuurpijlers en met de steuninstellingen. Met de cultuurpijlers is (groepsgewijs) gesproken, omdat zij een nieuw beleidsinstrument vormen. Bovendien zijn zij binnenkort onderwerp van evaluatie door de gemeente(raad) van Groningen.

Met de steuninstellingen hebben wij in twee groepen van gedachten gewisseld: enerzijds Erfgoedpartners, het Bureau Groninger Taal en Cultuur en het Huis van de Groninger Cultuur, Libau Steunpunt en de Monumentenwacht Groningen, anderzijds Biblionet, K&C Drenthe en Vrijdag.

Regionale gesprekstafels

Wij hebben een vijftal regionale gesprekstafels laten plaatsvinden, waarbij gemeenten en culturele organisaties samen aan tafel zaten. Daarin participeerden zowel organisaties die wel een subsidierelatie met de provincie hebben als organisaties die dat niet hebben (denk aan lokale musea, theaters of kunstencentra). Het streven was om te komen tot een levendige gedachte-wisseling over het lopende en toekomstige cultuurbeleid van de provincie en dat is goed gelukt. De bijeenkomsten vonden plaats in Winsum, Slochteren, Stadskanaal, Leek en Groningen. De bijeenkomsten hadden ook tot doel om te fungeren als startpunt voor een meer intensieve dialoog tussen provincies en gemeenten in de komende (beleids)periode.

Wijze van rapporteren

Vooraf hebben wij onze gesprekspartners laten weten dat hun bijdrage anoniem zou zijn, om te waarborgen dat zij vrijuit konden spreken. Derhalve hebben wij de informatie die wij uit de gesprekken hebben opgehaald op geaggregeerd niveau weergegeven, niet herleidbaar tot personen of organisaties. De geluiden uit de enquête en de (groeps)gesprekken hebben we voorts alleen in het rapport opgenomen als er meerdere stemmen waren die ongeveer hetzelfde naar voren brachten.

Wij bedanken alle deelnemers aan de enquête en aan de gesprekken voor hun waardevolle inbreng.

Hoofdstuk 3 Het budgettaire kader

Voorafgaand aan de behandeling van de onderzoeksvragen brengen wij eerst in kaart welk budget met het provinciale cultuurbeleid is gemoeid. Ook plaatsen wij het in perspectief en bespreken wij de relevante ontwikkeling(en).

3.1 Beleidskader 2017-2020: het budget

Het globale beeld van de budgetten van het Beleidskader is als volgt:

Uitvoeringsprogramma Cultuur 2017-2020 (excl. ERL)	2017	2018	2019	2020	Gemiddeld
Steunfuncties	3.694.400	3.160.400	3.160.400	3.160.400	3.293.900
Uitvoerende Erfgoedinstellingen	1.447.738	1.447.738	1.447.738	1.447.738	1.447.738
Uitvoerende Kunstinstellingen	1.785.765	1.785.765	1.785.765	1.785.765	1.785.765
Subtotaal	6.927.903	6.393.903	6.393.903	6.393.903	6.527.403
Overige instrumenten	4.285.835	4.819.835	4.819.835	4.669.835	4.648.835
Uitvoeringskosten (fte)	190.000	190.000	190.000	190.000	190.000
Formatie buiten Cultuurnota (VJN 2011)	45.700	45.700	45.700	45.700	45.700
Subtotaal	4.521.535	5.055.535	5.055.535	4.905.535	4.884.535
Totaal beschikbaar	11.449.438	11.449.438	11.449.438	11.299.438	11.411.938

Hieronder zijn de budgetten van de diverse beleidsinstrumenten gespecificeerd weergegeven.

	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020	
UITVOERENDE KUNSTINSTELLINGEN					
Club Guy&Roni	32.000	32.000	32.000	32.000	
Eurosonic Noorderslag	111.400	111.400	111.400	111.400	
Groninger Forum	56.700	56.700	56.700	56.700	
Groninger Museum	1.026.565	1.026.565	1.026.565	1.026.565	
Haydn Jeugd Strijkorkest	15.000	15.000	15.000	15.000	
Het Houten Huis	15.000	15.000	15.000	15.000	
Jonge Harten	20.000	20.000	20.000	20.000	
Noorderlicht	116.100	116.100	116.100	116.100	najaar 2016 nieuw plan
Noorderlingen	100.000	100.000	100.000	100.000	
Noorderzon	112.000	112.000	112.000	112.000	
Noord Nederlands Orkest	50.000	50.000	50.000	50.000	
Noordpool Orkest	20.000	20.000	20.000	20.000	onder voorwaarde
Peter de Grote Festival	37.500	37.500	37.500	37.500	
Prime	13.500	13.500	13.500	13.500	
SLAG	30.000	30.000	30.000	30.000	
Urban House	30.000	30.000	30.000	30.000	
Subtotaal Uitvoerende Kunstinstellingen:	1.785.765	1.785.765	1.785.765	1.785.765	
Totaal instellingen	6.927.903	6.393.903	6.393.903	6.393.903	

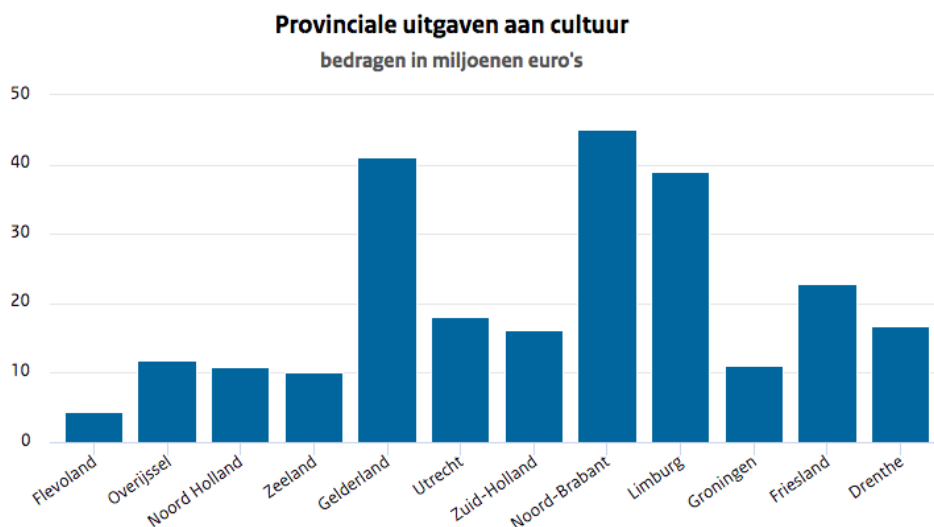
3.2 Vergelijking met andere provincies

Op basis van gegevens van het CBS kan worden vastgesteld dat de uitgaven aan cultuur door de provincies in 2017 € 246,9 miljoen bedroegen; gemiddeld wordt er per inwoner € 14,- uitgegeven. Groningen geeft dit jaar per inwoner circa € 21,- uit (€ 12.384.900,-/ € 583.585,-). Als verklaring hiervoor kan worden gegeven dat a) Groningen relatief weinig stad en veel ommeland heeft dat dunbevolkt is en b) veel gemeenten weinig kapitaalkrchtig zijn, terwijl cultuur laag op de agenda staat (immers, geen wettelijke taak). Daardoor moet de provincie het nodige compenseren. Bovendien besteedt de provincie relatief weinig vaste taken uit.

Hieronder wordt een overzicht weergegeven van de provinciale uitgaven voor cultuur (in miljoenen euro's) op basis van de Begrotingen 2017 (bron: Ministerie van OCW). NB Deze CBS-gegevens geven geen beeld van de volledige cultuur-uitgaven, omdat uitgaven aan bibliotheken en cultuureducatie onder andere begrotingsposten worden geboekt.

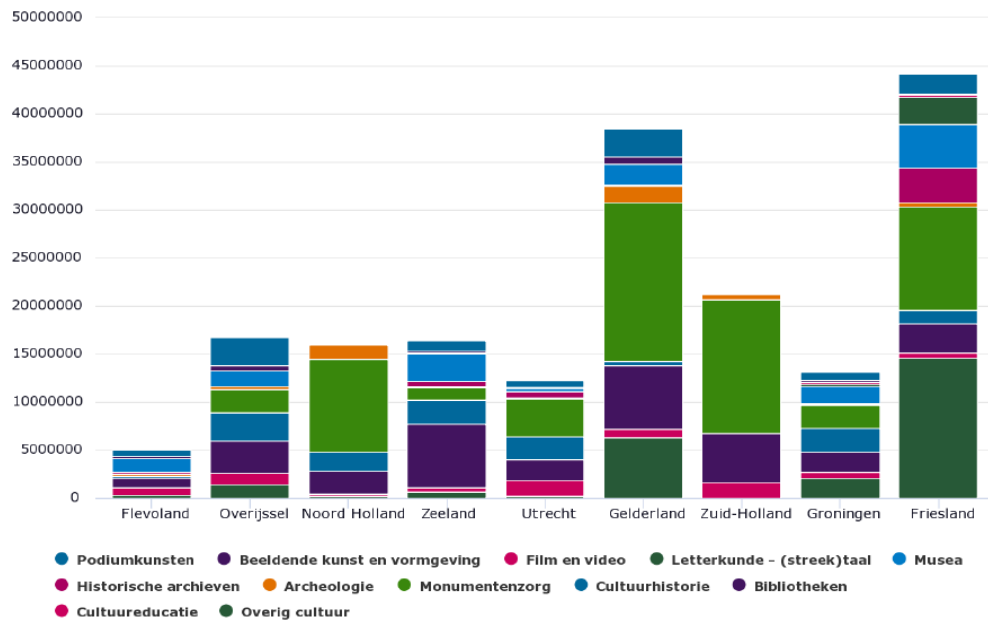
Provincie	Bedrag
Flevoland	4,3
Overijssel	11,8
Noord Holland	10,8
Zeeland	10,1
Gelderland	41
Utrecht	18
Zuid-Holland	16,1
Noord-Brabant	45
Limburg	39
Groningen	11
Friesland	22,9
Drenthe	16,8

Hieruit komt naar voren dat Groningen weliswaar per inwoner betrekkelijk veel aan cultuur uitgeeft, maar in absolute zin een relatief kleine cultuurbegroting heeft (alleen Flevoland geeft nog aanzienlijk minder uit; Noord-Holland en Zeeland scoren ongeveer gelijk, de andere begrotingen liggen aanzienlijk hoger).

Om meer zicht te krijgen op de uitgaven van provincies heeft OCW dit jaar een aanvullende uitvraag gedaan, met het verzoek de totale cultuuruitgaven verder te specificeren. Van de provincies die op deze oproep hebben gereageerd wordt hieronder een beeld gegeven van de uitgaven per sector. De uitgaven in de provincie Groningen laten een divers beeld zien.

Provinciale uitgaven aan cultuur per sector
bedragen in miljoenen euro's

Gegevensuitvraag OCW

Hoofdstuk 4 De strategische lijnen

In het *Uitvoeringsprogramma 2017-2020* wordt concreet ingegaan op de manier waarop de ambities (zie hoofdstuk 5) moeten worden waargemaakt en welke instrumenten daarbij zullen worden ingezet. De provincie heeft daartoe zes strategische lijnen benoemd:

1. Het Verhaal van Groningen
2. Sterke basis en ruimte voor vernieuwing (de lijn is gelijklopend aan die van gemeente Groningen)
3. Nieuwe verbindingen (gelijklopend aan gemeente Groningen)
4. Een leven lang cultuur (gelijklopend aan gemeente Groningen)
5. Samenleven met cultuur (gelijklopend aan gemeente Groningen)
6. Cultuur als economische propositie

4.1 Uitkomsten gesprekken

Uit de gesprekken met betrokkenen kwam naar voren dat de meesten de strategische lijnen als adequaat zien. Daarbij wordt vastgesteld dat de huidige lijnen een verbetering zijn ten opzichte van de – als te beperkt ervaren – drie lijnen in de vorige beleidsperiode (2013-2016). Wel is opgemerkt dat de strategieën weinig exclusief zijn: zo vinden diverse steunorganisaties en cultuurpijlers dat ze binnen meerdere strategische lijnen actief zijn. Soms is dit ook zo met de provincie afgesproken, maar niet altijd. En dan is er sprake van enige spanning tussen het beleidsmatige stramien en de prestatieafspraken die zijn gemaakt. Overigens wordt dit door geen van de betrokkenen als echt problematisch gezien.

Uit de gedachtewisselingen over de strategische lijnen blijkt dat het culturele veld de provincie Groningen ziet als een organisatie die veel uitvoerende taken behartigt. Betrokkenen stellen dat zij merken dat de provincie 'in woord' uitdrukt dat zij een op (strategische) hoofdlijnen sturende provincie wil zijn. In de praktijk pakt dit echter anders uit. Gesignaleerd wordt dat de provincie op het terrein van cultuur erg 'in de uitvoering' zit. Dit blijkt naar zeggen uit:

- het grote aantal budgetten en regelingen dat de provincie beheert (zie het overzicht in hoofdstuk 3);
- de aanzienlijke rol die ambtenaren hebben in de advisering over de toedeling van middelen;
- de omvang van het ambtelijke apparaat;
- de intensiteit waarmee de provincie (i.e. ambtelijk) zich met de uitvoering van beleid bezig houdt;
- het vele papierwerk dat de communicatie met de provincie kenmerkt;
- trage besluitvorming (bureaucratie).

Door verschillende gesprekspartners werd aangegeven dat het ondanks de strategische lijnen soms toch aan continuïteit ontbreekt, omdat er in de uitvoering (de toepassing van de beleidsinstrumenten) geregeld veranderingen optreden. Waar veel organisaties gebaat zijn bij vastigheid en continuïteit, zijn er bij de provincie in de uitvoering nogal eens wat wisselingen. Projecten komen en gaan, terwijl organisaties soms maar mondjesmaat hierin worden meegenomen.

Ten aanzien van twee strategische lijnen wordt voorts door sommigen vastgesteld dat ze wat losstaan van de rest en minder uit de verf komen. Dit betreft 'Het Verhaal van Groningen' en 'Cultuur als economische propositie'. Van de eerste wordt gezegd dat hij wat geïsoleerd staat, van de laatste dat er weinig van terecht lijkt te komen, omdat er (bijvoorbeeld) nog veel schotten zitten tussen de cultuurbudgetten en de gelden ter bevordering van de economie. Wat betreft de strategische lijn 'Het Verhaal van Groningen' wordt door sommigen wel aangegeven dat het hier vooral om erfgoed gaat en dat integratie met de andere lijnen de voorkeur zou verdienen. Nu lijkt erfgoed een beetje te zijn 'weggestopt' in deze ene strategische lijn, wat de integraliteit niet ten goede komt.

4.2 Uitkomsten enquête

Wat opvalt is dat meer dan de helft van de respondenten helemaal niet of slechts een beetje op de hoogte is van de strategische lijnen. De nuance die hierbij hoort is dat deze respondenten vooral in de categorieën 'incidentele subsidiënten' en 'geen subsidie' zitten.

Hier staat tegenover dat een duidelijke meerderheid (heel) duidelijk weet aan welke lijn(en) de eigen organisatie een bijdrage levert. Voor de structurele subsidiënten is hier zelfs een score van 100% waar te nemen. Bovendien vindt maar liefst 65% van de organisaties de lijnen inspirerend en vindt 67% dat er volop ruimte blijft voor eigen beleidskeuzes. Ook ziet maar liefst 63% dat er geen of maar beperkte verandering hoeft te komen in de lijnen zoals die nu zijn opgesteld. Slechts 8% vindt dat er andere strategische lijnen nodig zijn en slechts 3% vindt dat de strategische lijnen van de provincie Groningen helemaal niet sporen met de ambities van de eigen organisatie.

Er is verschil te zien in de beoordeling van de respondenten als het gaat om de bijdrage van professionele organisaties, cultuurpijlers en steuninstellingen aan het realiseren van de strategische lijnen. 88% vindt dat professionele organisaties hier (heel) veel aan bijdragen. Voor cultuurpijlers is de score 69% en voor steuninstellingen 67%.

Bij de vraag aan de respondenten 'Welke andere strategische lijnen zijn er nodig?' sprongen de volgende antwoorden eruit. De genoemde opmerkingen zijn parafrases van de geformuleerde antwoorden op de open vragen in de enquête. Uit sommige opmerkingen (bijvoorbeeld met betrekking tot natuur en landschap) blijkt dat mogelijk niet alle respondenten het volledige spectrum van het provinciale cultuurbeleid overzien:

- Ga uit van de kracht van de instellingen. Werk niet met opgelegde strategieën waar instellingen zich in moeten persen, maar werk bottom-up.
- De amateurmuziek is een belangrijke toegevoegde waarde in onze (participatie)samenleving voor jong en oud en draagt dat ook uit. Om te beginnen bij de jeugd, door meer muziekonderwijs op de basisschool te geven en op te nemen in het lesprogramma. Meedoen aan muzikale activiteiten draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling van het kind.

- Er zou meer structurele aandacht moeten komen voor de bijdrage van beeldend kunstenaars en galeries aan het culturele leefklimaat in stad en provincie. Nu is het beleid te veel gericht op bestaande structuren en instellingen. De impact en invloed van beeldend kunstenaars wordt in het huidige plan 2017-2020 nauwelijks genoemd.
- Gemist worden nieuwe lijnen die uitgaan van samenhang met andere beleidsterreinen, zoals natuur en landschap (onder andere wat betreft groen erfgoed in relatie tot rood erfgoed).
- De provincie zou betere ondersteuning moeten bieden aan de infrastructuur voor erfgoed. Formeel liggen de erfgoedtaken bij de gemeente, maar de kleinere gemeenten zijn onvoldoende in staat om een en ander voldoende vorm en inhoud te geven. Denk bijvoorbeeld aan het opstellen van kwalitatief hoogwaardige cultuurhistorische waardenkaarten, het oprichten van een werf voor historische bouwmaterialen, de aanstelling van een provinciaal bouwhistoricus.
- Cultureel ondernemerschap zou meer gestimuleerd moeten worden. Ondersteuning in de markt. Overbrugging tussen cultuurprofessional, de innovatieve ideeën vanuit het veld en de steun vanuit de reeds gesubsidieerde infrastructuur.

4.3 Reflectie op de uitkomsten

Wat door veel gesprekspartners als een probleem wordt gezien is dat het de provincie lijkt te ontbreken aan een duidelijke rolopvatting. Bijna alle gesprekspartners benadrukken dat de rolopvatting van de provincie diffuus is: soms regisserend, soms (heel) uitvoerend) en alles wat daartussenin zit.

In zijn algemeenheid kan een provincie verschillende rollen spelen, zoals:

- hoeder van de publieke middelen;
- uitvoerder van wettelijke taken;
- doelbepaler;
- promotor van de lokale/regionale identiteit;
- kadersteller (wat heeft prioriteit? waaraan moet worden gewerkt?);
- financier van de professionele inzet;
- facilitator van locaties en activiteiten;
- coördinator;
- ruimtebieder (bijvoorbeeld aan burgerparticipatie).

We kunnen deze rollen relateren aan meer algemene, bekende typologieën van provinciale rollen. Een bekende typologie maakt onderscheid tussen:

- *De beherende provincie*: deze is vooral uitvoerend bezig, vooral gebruikmakend van een juridisch en financieel instrumentarium.
- *De sturende provincie*: dit is vooral een bedrijf gericht op resultaten. Er is veel beleid op verschillende terreinen, waarbij de provincie een leidende rol heeft. Dit zijn provincies die heel actief bepaalde doelen nastreven.
- *De responsieve provincie*: hierbij treedt de provincie vooral op als regisseur. In plaats van deelbeleid op verschillende terreinen wordt er gestreefd naar integraal beleid. Er wordt gewerkt met programma's en projecten waarin het particuliere initiatief mede participeert. Er ligt sterke nadruk op burgerparticipatie.

- *De faciliterende provincie.* Hierbij is de provincie onderdeel van een netwerk van actoren met veel ambitie. Doelen worden niet zozeer door de provincie gesteld als wel door de maatschappelijke organisaties. De provincie treedt hier vooral verbindend op en niet als trekker of regisseur. De provincie faciliteert het proces en laat de uitvoering veelal over aan partners.

Dit is een ideaaltypische weergave. De werkelijkheid is uiteraard veelkleuriger en complexer dan deze schematische indeling. Toch is zij bruikbaar als we de rol van de provincie op het gebied van cultuur willen duiden. Duidelijk is dat de geïnterviewden de provincie zien in de rol van 'beheerder', vooral actief in het uitvoeren van beleid. Daarbij worden weinig tot geen fundamentele afwegingen gemaakt: de strategische lijnen zijn alomvattend en dwingen niet tot keuzes. Diverse betrokkenen zouden de provincie liever in een meer sturende en/of responsieve rol zien. Er zijn diverse suggesties gedaan om deze rolopvatting dichterbij te brengen:

- scherpere strategische lijnen, of minder strategische lijnen;
- budgetten samenvoegen (ontschotten);
- minder accent op regelingen;
- budgetten (zowel verdeling als beheer en verantwoording) extern beleggen;
- het budget Meerjarige subsidiëring professionele culturele organisaties' niet meer integraal door de Kunstraad laten toedelen, vastgeplakt aan de gelden van de gemeente Groningen;
- meer samenwerking op strategisch niveau met de andere gemeenten in Groningen (gezamenlijk aan doelen werken);
- beperken van de omvang van het ambtelijke team cultuur;
- herpositionering van de Kunstraad Groningen;
- duidelijker vooraf bepalen waaraan samen wordt gewerkt (met gemeenten bijvoorbeeld).

Het moge duidelijk zijn dat deze suggesties niet alleen raken aan de rolopvatting van de provincie, maar meer algemeen ook aan de visie (zie ook hoofdstuk 5): welke doelen moeten worden nagestreefd en met wie wordt er samengewerkt? Een herformulering van de rol van de provincie leidt noodzakelijkerwijs ook tot herijking van de rol van andere actoren, zoals de gemeenten en de Kunstraad. Wat die laatste betreft valt nu vooral op hoe klein zijn rol is. De Kunstraad beheert (en verdeelt) slechts twee budgetten en geeft verder advies in het kader van de subsidiëring van de grotere professionele organisaties. Van het '1-loket-principe' dat ooit ten grondslag lag aan de Kunstraad is echter weinig over. En de provincie doet veel uitvoerend werk zelf.

Hoofdstuk 5 De ambities van beleid

In het *Strategisch Beleidskader Cultuur 2017-2020* staan twee ambities centraal:

1. Streven naar een breed en kwalitatief hoogstaand cultureel aanbod waarmee de culturele aantrekkingskracht van de provincie wordt vergroot.
2. Versterken van de culturele identiteit van de inwoners van de provincie Groningen.

5.1 Uitkomsten gesprekken

Uit de gesprekken met betrokkenen kwam naar voren dat nagenoeg iedereen de ambities ziet als een politieke koersbepaling. Het beleid moet doelen (ambities) hebben en die doelen moeten zijn geformuleerd en vastgesteld. Het culturele veld ziet het als de taak van de politiek om de ambities te verwoorden, zoals ook is gebeurd.

Een enkeling heeft opgemerkt dat de eerste ambitie in feite twee doelstellingen omvat: zowel een breed aanbod (i.e. divers, rijk geschakeerd) als een kwalitatief hoogstaand aanbod. Daarmee kan worden vastgesteld dat het beleid in feite drie doelstellingen kent.

Als nadeel van de geformuleerde ambities wordt gezien dat ze algemeen van aard zijn, waardoor ze enerzijds niet echt richting geven aan het beleid en anderzijds ook geen aanleiding geven tot politieke discussie. Wat wil de provincie nu ten diepste met cultuur, werd meermalen verzucht. Gesignaleerd wordt dat de ambities voor de communicatie tussen GS en PS te abstract zijn. In politieke zin bieden ze wellicht te weinig handvatten voor meningsvorming en debat. Iets meer discussie over de strategische lijnen en de keuze van de beleidsinstrumenten (welke wel, welke niet, wat is de onderlinge relatie?) zou de aandacht van de politiek voor het beleidsterrein kunnen vergroten.

Als positief wordt gezien dat de ambities uitstralen dat de provincie kunst en cultuur belangrijk vindt. De ambities getuigen van betrokkenheid en dat wordt door de organisaties in het veld zeer gewaardeerd.

Door enkele betrokkenen is aangegeven dat een beleidsperiode van vier jaar te kort is. De ambities, strategische lijnen en beleidsinstrumenten zouden voor een langere periode, bijvoorbeeld acht jaar, moeten gelden. Dat zou meer rust en continuïteit in het beleid geven.

Door vele gesprekspartners is gesignaleerd dat het culturele aanbod buiten de stad Groningen afbrokkelt. De culturele infrastructuur wordt daar ijl. Dit komt door een aantal (meer algemene) ontwikkelingen:

- de bezuinigingen door de gemeenten in de jaren na de Kredietcrisis (2008 e.v.);
- de bevolkingskrimp in een aantal regio's;
- de vergrijzing, waardoor het moeilijker wordt om aan vrijwilligers te komen;
- de erosie van het verenigingsleven, doordat jonge mensen andere vormen van vrijetijdsbesteding zoeken.

Door een groot aantal betrokkenen wordt de provincie opgeroepen om in het geweer te komen tegen deze afbrokkeling van het culturele leven. Zij zeggen daarmee dat het een cultuurpolitieke ambitie zou kunnen (zelfs moeten) zijn om het ommeland te versterken en de gemeenten meer als partner te zien, zeker nu deze groter (zijn) (ge)worden als gevolg van de herindelingen. Als middelen die hiervoor kunnen worden ingezet worden genoemd:

- gemeenten stimuleren om weer cultuurbeleid te maken, bijvoorbeeld door hen daarvoor te belonen;
- cofinancieringsrelaties aangaan om zo een actiever cultuurbeleid van gemeenten uit te lokken;
- specifieke cultuurdragers in gemeenten (denk aan de museale borgen) expliciet te erkennen als zijnde van provinciaal belang;
- lokale projecten gemakkelijker toegang geven tot provinciale subsidie-regelingen, bijvoorbeeld door de voorwaarde van het ICB aan te passen;
- overleg tussen provincie en gemeenten entameren over de aansturing van steuninstellingen en de uitvoering (denk aan de toewijzingscriteria) van (subsidie)regelingen;
- periodiek overleg tussen de provincie- en gemeenteambtenaren cultuur;
- de functie van 'provinciaal makelaar' in het leven roepen. Gedacht wordt aan een 'oliamannetje' dat vragen/behoefte ophaalt, verbindingen legt en wijst op mogelijkheden;
- de eerder opgeheven 'regionale cultuurplannen' revitaliseren. De tijd is er wellicht rijp voor, ook in het licht van het landelijk beleid gericht op stedelijke regio's, om dit instrument weer nieuw leven te blazen.

5.2 Uitkomsten enquête

In de enquête is niet inhoudelijk aandacht besteed aan de ambities. Vanwege hun algemene karakter leenden de ambities zich in onze ogen niet voor een goede vraagstelling (wie is er bijvoorbeeld tegen een breed en kwalitatief hoogstaand aanbod?). Wel is er in afgeleide zin wat gevraagd over de ambities en het provinciale beleid. Hieruit kwam naar voren dat ruim 30% van de respondenten vindt dat het provinciale cultuurbeleid maar (zeer) beperkt inspeelt op de behoeften die er bij het culturele veld leven.

Bij de slotvraag aan de respondenten 'Wat wilt u over het cultuurbeleid van de provincie Groningen nog kwijt?' sprongen de volgende antwoorden eruit. We hebben ze thematisch geordend en daarbij de antwoorden wat geparafraseerd:

Integrale financiering

Afgelopen jaar is er veel gebeurd op het gebied van integrale visie, maar integrale financiering is nog niet gerealiseerd. Er is een spanningsveld tussen ambities van de relatief kleine culturele instellingen en die van de provincie. Zeker bij regelingen die culturele instellingen zelf moeten aanvragen ontstaat er een kloof tussen groot en klein. Het ontbreekt kleine organisaties aan voldoende innerlijke rust en mogelijkheden om zorgvuldig goede plannen te ontwikkelen.

Negeren van de regio

Een vaak terugkomende kritiek is de vermeende blindheid van de provincie voor de ommelanden: Groningen als organisatie kent de gemeenten niet goed genoeg.

Haar ambtenaren zitten in de stad, melden zich zelden en zijn grotendeels onbekend in de regio en bij de instellingen. In de gemeenten werken ambtenaren vanuit grote betrokkenheid bij hun lokale samenleving, maar met weinig uren tot hun beschikking. Over en weer leidt dit tot onbegrip. De provincie besteedt enorm veel tijd aan beleidsformulering, regulering en monitoring; vervolgens kunnen de gemeenten en instellingen niet aan die eisen voldoen en kunnen daarmee maar weinig gebruik maken van de instrumenten.

Ook in de verdeling van de middelen is het nodig dat de provincie een herverdeling maakt die recht doet aan het grote ommeland en die de stad dezelfde status geeft als alle andere gemeenten (vgl. Drenthe). In de ommelanden liggen de verhalen en de parels, maar zijn ook de grote maatschappelijke problemen waarvoor kunst, cultuur en erfgoed een instrument kunnen zijn.

Beleidslijnen versus de werkelijkheid

Projecten moeten uit het hart komen om geloofwaardig te kunnen zijn. Worden ze ontwikkeld vanuit de beleidslijnen en naar het geld toegeschreven, dan is het de vraag of het geld op de goede plek terecht komt en of er werkelijk samenwerking tot stand komt.

Profileren

Als provincie is Groningen nog niet sterk in het uitdragen wat de provincie te bieden heeft. Dat kan echt nog beter.

5.3 Reflectie op de uitkomsten

In het Strategisch beleidskader is geen missie geformuleerd. In een missie wordt beschreven waar de organisatie voor staat. In dit geval: waar de provincie Groningen voor staat op het gebied van cultuur. Een missie is belangrijk, omdat het een fundament geeft aan de handelingen van de organisatie (bestuurders en medewerkers). Een missie helpt als dieper liggende motivator, bijvoorbeeld voor het geval dat een organisatieonderdeel of beleidsterrein onder spanning komt te staan. Zij formuleert wat de provincie voor haar inwoners wil betekenen. Uit de ambities en strategische lijnen die in het beleidskader zijn opgenomen valt de missie van de provincie Groningen op het gebied van cultuur wel min of meer af te leiden. Wij zouden haar als volgt kunnen formuleren: *het provinciaal cultuurbeleid is er om de provincie op cultureel gebied een spannende entiteit te laten zijn, te zorgen dat cultuur beschikbaar is voor iedereen, te kunnen beschikken over een breed en onderscheidend aanbod en daarmee de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de provincie te versterken.*

Aanvullend hierop is een visie nodig. In een visie krijgt de missie concreet handen en voeten. Denk aan:

- welke doelen (ambities) nagestreefd moeten worden;
- hoe de provincie aan missie en doelen (ambities) wil werken;
- met wie de provincie aan missie en doelen wil werken (partners).

Wat betreft de ambities zou het in de toekomst te overwegen zijn om ofwel a) de landelijk geldende (algemene) cultuurdoelen over te nemen als ambities van beleid, dan wel b) te kiezen voor uitgesproken eigen ambities die in PS op vruchtbare wijze kunnen worden bediscussieerd.

Het voordeel van het overnemen van de landelijke ambities is dat daarmee het provinciale beleid in lijn komt met dat van het Rijk, wat een voordeel kan zijn bij het maken van gezamenlijke beleidsafspraken. De Raad voor Cultuur heeft recent geadviseerd om de volgende doelen (ambities) een wettelijke verankering te geven:

- Creatieve en kunstzinnige talenten krijgen kansen en mogelijkheden om zich artistiek te ontplooien.
- Iedereen heeft, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, inkomen en woonplaats, toegang tot cultuur.
- Er is een pluriform aanbod van cultuur, waarin het bestaande wordt gekoesterd en het nieuwe wordt omarmd.
- Er is een veilige haven voor cultuur om te kunnen reflecteren op de samenleving en haar burgers, waarop ook kritiek geleverd kan worden.

Als er wordt gekozen voor specifieke eigen ambities, zou het de moeite waard kunnen zijn om nog eens te kijken naar elementen in de kerntakendiscussie die de provincies aan het begin van deze eeuw voerden. Kerntaken die toen werden genoemd (IPO-profiel Provincies) zijn:

- het waarborgen van de diversiteit en spreiding van cultuur in de regio;
- het ondersteunen van gemeenten bij taken op het terrein van erfgoed en archeologie;
- het koppelen van historische waarden aan ruimtelijke opgaven en economie;
- het zorgen voor een tweedelijnsondersteuning wat betreft het bevorderen van de kwaliteit en regionale spreiding in relatie tot de cultuurparticipatie;
- het in stand houden van een regionale publieke omroep (inmiddels door de ontwikkelingen achterhaald) en
- het stimuleren van vernieuwing in het bibliotheekwerk.

Als er op deze manier naar de ambities van de provincie Groningen wordt gekeken, kan het een vraag zijn of de ambitie om te streven naar 'een breed en kwalitatief hoogstaand cultureel aanbod' hier helemaal in past. Een aanscherping van missie en visie zou wellicht kunnen inhouden dat explicieter wordt ingezet op erfgoed, met name in het ommeland. Dit zou dan ten koste kunnen gaan van het ondersteunen van 'het brede en kwalitatief hoogstaande aanbod' (lees: de kunstinstellingen die zich volledig in de stad Groningen bevinden). Het is aan PS om discussies als deze te voeren.

Hoofdstuk 6 Beleidsinstrumenten: steuninstellingen en cultuurpijlers

In het Uitvoeringsprogramma wordt aangegeven hoe de strategische lijnen (zie hoofdstuk 4) worden ingevuld en worden de beleidsinstrumenten beschreven die worden ingezet. Deze instrumenten bestaan voornamelijk uit a) (subsidie-)regelingen en b) organisaties die structurele subsidie krijgen voor de uitoefening van bepaalde taken. Dit hoofdstuk gaat over laatstgenoemde groep, die bestaat uit:

- steuninstellingen (Erfgoedpartners, het Bureau Groninger Taal en Cultuur, het Huis van de Groninger Cultuur, Libau Steunpunt, Monumentenwacht Groningen, Biblionet, K&C Drenthe en Vrijdag);
- uitvoerende erfgoedinstellingen;
- uitvoerende professionele kunstinstellingen;
- andere culturele organisaties.

Binnen de groep uitvoerende instellingen is een aantal benoemd tot zogenoemde cultuurpijlers. Dit zijn instellingen en gezelschappen die al jarenlang bepalend zijn voor de kwaliteit en zichtbaarheid van het Groningse cultuurprofiel. In de verschillende disciplines dragen en borgen ze de breedte van de Groningse cultuursector. Ze hebben een voorstellersrol als het gaat om het bevorderen van meer samenwerking en het aangaan of versterken van verbindingen, binnen of buiten de sector. Met de naam Cultuurpijler krijgen de landelijk gefinancierde instellingen meer aanzien en wordt hun aandeel in de regionale cofinanciering vergroot. De cultuurpijlers worden gesteund door zowel de provincie als gemeente Groningen:

- Groninger Museum (Beeldende Kunst)
- Noord Nederlands Orkest (Klassieke Muziek)
- SLAG (Letteren)
- Eurosonic Noorderslag (Popmuziek)
- Club Guy & Ron (NNT Theater)
- Het Houten Huis (Jeugdtheater)
- Noorderzon (Festivals)

De pijlers hebben een rol in diverse beleidsinstrumenten.

Bij de uitvoering van het programma wordt overigens behalve met culturele organisaties ook samengewerkt met gemeenten, de rijksoverheid en Europa.

6.1 Uitkomsten gesprekken

In de gesprekken met en over de steuninstellingen valt op dat de relatie tussen de steuninstellingen en het culturele veld beter is dan de relatie tussen de steuninstellingen en de provincie. Het verschil in waardering over en weer komt in het onderstaande tot uiting.

Steuninstellingen – algemeen

De houding van het culturele veld en de gemeenten tegenover de steuninstellingen is ambivalent. Aan de ene kant geeft een groot aantal gesprekspartners aan dat de steunorganisaties onontbeerlijk zijn en een essentiële rol vervullen bij het ondersteunen van de kleine(re) organisaties. Aan de andere kant wordt er soms ook een kritische noot gekraakt, vooral waar het 'eigen projecten' van de steuninstellingen betreft die top-down op het culturele veld worden losgelaten. 'Communicatie' is ook rond deze organisaties het trefwoord: daar waar de communicatie goed loopt is er tevredenheid, daar waar de communicatie om wat voor reden dan ook in gebreke blijft zijn er kritische geluiden. Uiteraard scoort de ene steuninstelling hierop beter dan de andere. Daarnaast kwam in de gesprekken regelmatig de vraag terug: wie steunt wie? Stuurt de provincie nu de steuninstellingen op pad? En met welke behoeftevraag kan ik bij de steuninstelling terecht? En wanneer wend ik mij tot de provincie? De steuninstellingen zouden hun rol ook meer mogen uitdragen. Diverse organisaties in de ommelanden dachten dat steuninstellingen er slechts zijn voor de stad. Ook vaak gehoord: waar kunnen we als uitvoerende organisaties onze kritische punten over de steuninstellingen kwijt? Tot slot, onvermijdelijk bijna: had het budget niet gewoon naar de uitvoeringsinstellingen gemoeten?

In ieder geval wordt er een belangrijke doelstelling van het provinciale beleid gerealiseerd: via de steuninstellingen worden schaalvoordelen benut. Projecten die te groot zouden zijn voor een individuele culturele instelling worden behapbaar op het moment dat ze deel uitmaken van een grotere aanpak door de steuninstelling.

De steuninstellingen onderhouden soms een moeizame relatie met de provincie (de ene instelling wat meer dan de andere). Hoewel de kaders duidelijk zijn en de instellingen weten wat er van hen wordt verwacht, ervaren ze de rol van de provincie als het gaat om de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het beleid soms als bureaucratisch en formalistisch. Volgens de steunorganisaties wordt de onderlinge relatie vooral gekenmerkt door een 'verantwoordingscultuur': er wordt argwaan en controle gevoeld bij de provincie en dat vertaalt zich in veel overleg en veel papierwerk (plannen maken, plannen doorrekenen, plannen verantwoorden). De steuninstellingen hebben het gevoel dat de spiraal van controle nog steeds naar beneden gaat: de noodzaak om verantwoording af te leggen over het handelen lijkt almaar toe te nemen. Hun verzuchting is: het zou zo veel gemakkelijker kunnen als de medewerkers van de provincie wat meer vanuit vertrouwen opereren en wat meer ontspannen met hun rol zouden omgaan.

Frappant om vast te stellen is dat de beeldvorming over en weer niet rooskleurig is. Want de medewerkers van de provincie signaleren op hun beurt dat er bureaucratie en starheid heerst bij de steuninstellingen. Geconstateerd kan worden dat aan beide zijden een inspanning geleverd zou kunnen worden om elkaar positiever te bezien en te bejegenen.

Inhoudelijk gezien leven er van de kant van de steuninstellingen ten minste twee wensen. In de eerste plaats zou men graag een sterker accent gelegd zien op kennisontwikkeling. De indruk bestaat dat dit aspect nu door de provincie wat stiefmoederlijk wordt behandeld.

Verwezen wordt naar het sociaal domein, waarin veel meer aandacht aan de rol van kennis wordt besteed. En in de tweede plaats zou men graag zien dat in de gevallen waarin meerdere provincies een steuninstelling subsidiëren, de provincies hun subsidievoorwaarden op elkaar afstemden.

Steuninstellingen – specifiek

Vanaf 2017 houdt K&C zich bezig met de cultuureducatie in de provincie. Van veel kanten valt te vernemen dat dit tot een verbetering heeft geleid ten opzichte van de periode daarvoor, toen CultuurClick deze taak uitvoerde. Hoewel K&C dus nog maar kort in Groningen actief is, valt de pers die de organisatie krijgt goed te noemen. De samenwerking tussen provincie en gemeente Groningen bij de aansturing van K&C wordt van alle kanten als adequaat bestempeld.

Opvallend is de positieve rol die Vrijdag speelt in de regio. De organisatie is in bijna de gehele provincie actief, bouwt daar aan platforms en netwerken (mede met betrokkenheid van de gemeenten) en ondersteunt het amateurveld, bijvoorbeeld bij het zoeken van geld voor projecten en het doen van subsidieaanvragen. De rol die Vrijdag in het 'ommeland' speelt wordt breed gewaardeerd. In de stad Groningen is de rol van Vrijdag wat diffuser, hoewel niet problematisch: hier is de organisatie zowel uitvoerder als steuninstelling, een dubbelrol die vergelijkbaar is met die van Biblionet buiten de stad.

Met betrekking tot Biblionet (dus zowel uitvoerende organisatie als steuninstelling) zijn er vooral opmerkingen gemaakt in relatie tot het Innovatiebudget bibliotheekvernieuwing. Hoewel van veel kanten wordt aangegeven dat er 'veel gedoe' is geweest en dat het een moeizaam traject was, wordt er opvallend positief geoordeeld over de wijze waarop provincie en gemeenten samen hebben opgetrokken. Door enkelen wordt dit dossier als voorbeeld genoemd van hoe het zou kunnen en misschien wel zou moeten: een provincie die in overleg met de gemeenten de opdrachten van steuninstellingen en de inzet van beleidsinstrumenten bepaalt. Een bijproduct van de schermutselingen rond Biblionet en het innovatiebudget is dat ook de portefeuillehouders en beleidsadviseurs cultuur van de gemeenten elkaar beter hebben gevonden. Hierin heeft de VGG een belangrijke rol gespeeld. De intensivering van het onderling contact wordt door velen als positief beoordeeld.

Over Erfgoedpartners valt een groot aantal positieve geluiden te vernemen. De organisatie is van grote betekenis voor met name de kleinere musea en de molens. Bijvoorbeeld op het vlak van (het bevorderen van) de digitalisering speelt zij een belangrijke rol. De wijze waarop Erfgoedpartners betrokken is bij de Regeling Digitalisering Collecties wordt op prijs gesteld. De organisatie wordt voorts gezien als professioneel en – op een goede manier – 'publieksgericht'. Wel wordtesignaleerd dat de personele bezetting erg gering is, waardoor de organisatie kwetsbaar is en beperkt in haar mogelijkheden. Het paradoxale feit doet zich daardoor voor dat Erfgoedpartners voor de uitvoering van projecten vaak een beroep moet doen op partners (bijv. Marketing Groningen of de kleinere musea). Dit wordt vaak gewaardeerd, maar wekt soms ook irritatie op omdat het dan lijkt alsof Erfgoedpartners een project bij de partner komt 'droppen,' of – erger nog – een bestaand lokaal initiatief overneemt.

Door veel gesprekspartners wordt echter ook onderkend dat het bijna geen enkele kleinere organisatie lukt om helemaal op eigen kracht een project echt op goede hoogte te brengen. In die gevallen is de hulp van Erfgoedpartners erg welkom.

Over steunpunt Libau, de adviesorganisatie voor ruimtelijke kwaliteit en cultureel erfgoed in Groningen (en Drenthe), zijn amper meningen vernomen, wellicht omdat er weinig tot geen mensen uit de hoek van monumentenzorg en archeologie aan de gesprekken deelnamen. De rol en taak van Libau lijkt algemeen als goed en vanzelfsprekend te worden gezien. De gemeenten ervaren de rol van Libau als een welkome ondersteuning. In het land staat Libau bekend als 'goed practice' wat betreft de zorg voor monumenten. Hierbij speelt in positieve zin mee dat Libau [het Steunpunt Cultureel Erfgoed Groningen](#) faciliteert en een personele unie vormt met de [Monumentenwacht Groningen](#).

Het beeld over De Verhalen van Groningen is diffuser, wat ten dele komt doordat de organisatie in een fase van transformatie zit. De stichting wordt gesubsidieerd om cultuur(historische)informatie van/over Groningen te presenteren op een publieksgerichte manier en met gebruikmaking van de nieuwste digitale media. Aanvankelijk stonden tien verhaallijnen daarin centraal, maar nu is het de bedoeling dat de organisatie samen met Marketing Groningen (en onder toezicht van een stuurgroep) in bredere zin erfgoedinformatie gaat ophalen, ontsluiten en toegankelijk maken en hierbij goed samenwerkt met andere culturele partners. De Verhalen van Groningen is daarbij geen steuninstelling zoals de andere, maar meer een hulpstructuur. De grote vraag is of het De Verhalen straks gaat lukken om inderdaad voldoende inhoudelijke content op te halen en dit samen met de partners thematisch aansprekend te ordenen. Organisaties die niet in de hoek van het immateriële erfgoed werkzaam zijn, zijn in de regel weinig op de hoogte van de rol van de Verhalen van Groningen. Tot slot valt het gebrek aan continuïteit van bestuur bij De Verhalen van Groningen op.

Met betrekking tot het Huis van de Groninger Cultuur en het Bureau Groninger Taal stellen wij vast dat zij in feite niet functioneren als een klassieke steuninstelling. Deze organisaties werken meer ondersteunend aan individuen en individuele initiatieven dan dat ze voor culturele organisaties werken. Wel is er natuurlijk frequent contact met de vele historische verenigingen die er in de provincie zijn. Hun geluid klonk echter in de enquête en in de regionale gesprekstafels slechts mondjesmaat door: hieraan vallen geen gevolgtrekkingen te verbinden.

Een punt dat een aantal keren in de gesprekken voorbij komt is dat wordt gesignaleerd dat steuninstellingen en hulpstructuur-organisaties zoals De Verhalen van Groningen soms zelf ook uitvoerende taken op zich nemen. Alom wordt dit als onwenselijk beschouwd en de heersende mening is dat de provincie wat dit betreft de steuninstellingen kritisch moet volgen.

Cultuurpijlers

Opvallend is dat nagenoeg alle betrokkenen die actief zijn in de stad Groningen de keuze voor het aanwijzen en extra financieel ondersteunen van de cultuurpijlers als een positieve ontwikkeling zien.

Als voordelen worden genoemd dat er nu meer wordt samengewerkt (gezamenlijk overleg en gezamenlijke productontwikkeling), dat de cultuurpijlers een duidelijke positie hebben (de 'Eredivisie' van het culturele aanbod) en dat het regionale cultuurbestel nu een soort 'ruggengraat' heeft. Ook wordt gesignaleerd dat van de rol die de pijlers vervullen een positieve energie uit gaat. De Museumnacht was een eerste vrucht van de inspanningen van het Groninger Museum als cultuurpijler.

Wel is door diverse gesprekspartners opgemerkt dat het fenomeen van de cultuurpijlers zich nog verder moet doorontwikkelen. Dit geldt zowel voor de samenwerkingsrelaties als voor de taken die de organisaties in hun hoedanigheid van pijler uitoefenen. Her en der wordt opgemerkt dat het nu niet erg duidelijk is wat er van hen wordt verwacht ('geen duidelijk kader'). Diverse gesprekspartners doen de suggestie om in de volgende beleidsperiode de taken van de cultuurpijlers nader te specificeren, zodat zij hierop ook aanspreekbaar zijn. Te denken valt aan een specifieke opdracht of aan een 'zorgplicht' voor een bepaald werkveld of aan een inhoudelijke en/of programmatische voortrekkersrol. Daarbij is voorgesteld om te overwegen de cultuurpijlers in ruil voor de extra taken ook voordelen te bieden. Bijvoorbeeld een ontheffing van de vierjaarlijkse beoordeling die plaatsvindt met betrekking tot het recht op voortbestaan. Aan de cultuurpijlers zou een meer beleidsarm regime kunnen worden opgelegd, meer gericht op continuïteit en rolvervulling dan op een volgende ronde van plannenmakerij.

Tijdens de regiobijeenkomsten bleek er over de cultuurpijlers ook het nodige onbegrip en enige onwetendheid te zijn. Buiten de stad Groningen wordt er zeer kritisch tegen het fenomeen aangekeken. De situatie rond de cultuurpijlers wordt als paradoxaal ervaren. Enerzijds hebben ze een vrije opdracht en anderzijds hebben ze extra budget gekregen. Dit roept steeds weer de vraag op waar het extra budget voor is bestemd en (vooral) wat de buitenwacht van de pijlers kan verwachten. In het ommeland speelt deze vraag sterker dan in de stad. Daar is duidelijk sprake van onvrede als het gaat om het aanwijzen en faciliteren van de cultuurpijlers, die worden gezien als een puur stedelijk fenomeen. Een meer altruïstische houding van de pijlers is gewenst. De suggestie is al gedaan om ook enkele cultuurpijlers te benoemen buiten de stad, zoals het Openluchtmuseum in Warffum. Daarbij wordt gesignaleerd dat de communicatie over het verschijnsel cultuurpijler buiten de stad uitgesproken pover is geweest.

De gezamenlijke agenda

De gezamenlijke agenda van cultuurpijlers en steuninstellingen die door de provincie wordt gestimuleerd wordt heel verschillend ervaren door de betrokkenen: sommigen zien de agenda als een goede manier om de gezamenlijkheid te benadrukken, met elkaar in gesprek te zijn en tot gezamenlijke actie te komen, anderen zien het overleg als gekunsteld: een overbodige, van bovenaf opgelegde rituele dans. Duidelijk is dat eigenlijk de *urgentie* voor de agenda ontbreekt. Voor een aantal gesprekspartners speelt duidelijk de vraag of het zinvol is om ermee door te blijven gaan.

6.2 Reflectie op de uitkomsten

Sinds jaar en dag zijn de provincies verantwoordelijk voor de zogeheten steun-functietaken. Dit gaat terug tot de Welzijnswet uit de jaren zeventig van de vorige eeuw, waarin was geregeld dat de provincies een aantal bovenlokale taken moesten financieren met betrekking tot welzijn en cultuur. Dat ging toen om zaken als de begeleiding van instellingen, kaderleden en beroepskrachten (deskundigheidsbevordering), het bevorderen van samenwerking, het stimuleren van de kwaliteit en het verzamelen en verspreiden van kennis (onder andere via onderzoek).

In de taakverdeling tussen de overheden op het terrein van cultuur heeft de provincie een duidelijke rol. In *Profiel Provincies* van het IPO wordt deze rol onder de noemer van tweedelijnsondersteuning benoemd, zij het onvolledig (de wettelijke taak op het gebied van bibliotheekwerk is namelijk vergeten): *'De provincie is (...) verantwoordelijk voor de ondersteuning van gemeenten bij taken op het terrein van erfgoed en archeologie. Mede hiertoe zijn de steun-functies monumentenzorg en archeologie in 2009 gedecentraliseerd naar de provincies. (...) Op het gebied van cultuurparticipatie hebben provincies een rol in de tweedelijnsondersteuning, in het bevorderen van de kwaliteit (consulenten) en in de regionale spreiding (toegankelijkheid).'*

In moderne bewoordingen kan worden gezegd dat de provincie op cultureel terrein een taak heeft waar **schaalvoordelen** kunnen worden geboekt. Dit geldt zeker wat betreft de tweedelijnsondersteuning met betrekking tot bibliotheken, cultuureducatie, erfgoed, landschap en dergelijke. Als alle culturele organisaties en alle gemeenten zelf het wiel zouden moeten uitvinden, zou veel kwaliteit, kennis en samenhang verloren gaan en was iedereen duurder uit. Dit is ook van toepassing op festivals of organisaties die van regionale of landelijke betekenis zijn. Ook hiervoor geldt dat ze door één gemeente niet in stand te houden zijn.

Op landelijk niveau bestaat de zogeheten basisinfrastructuur. Deze kwam tot stand in 2005, toen staatssecretaris Van der Laan deze term introduceerde in haar beleidsnota *Verschil maken*. De term werd geïntroduceerd voor het geheel aan instellingen dat functies in het veld vervult, en daarom niet alleen op artistieke gronden moet worden beoordeeld, maar ook vanuit beleidsmatige overwegingen. De gedachte was dat deze instellingen onder de verantwoordelijkheid van het ministerie moesten blijven vallen en dat hun voortbestaan niet onderworpen moest worden aan een vierjaarlijkse heroverweging.

Het trefwoord dat hiermee werd geïntroduceerd is 'functies'. Dit is ook een goede manier om tegen de provinciale infrastructuur aan te kijken. Er zijn culturele initiatieven en organisaties, maar er zijn ook functies die vervuld moeten worden om het geheel adequaat te laten functioneren. In het verlengde van de steun-functietaken van weleer zijn er op provinciale schaal functies die randvoorwaardelijk zijn voor de bloei van het culturele leven. Daarnaast zijn er voorzieningen die van bovenlokale uitstraling en betekenis zijn (een regionale of zelfs landelijke functie vervullen) en als gezegd niet door één gemeente gedragen kunnen worden.

Het is voor ons culturele leven essentieel dat deze functies worden uitgeoefend door een beperkt aantal organisaties die door de provincie (mede) worden gesubsidieerd. Deze organisaties tezamen kunnen worden aangeduid als de provinciale basisinfrastructuur. Sommige provincies (zoals Overijssel en Noord-Brabant) werken hier al mee.

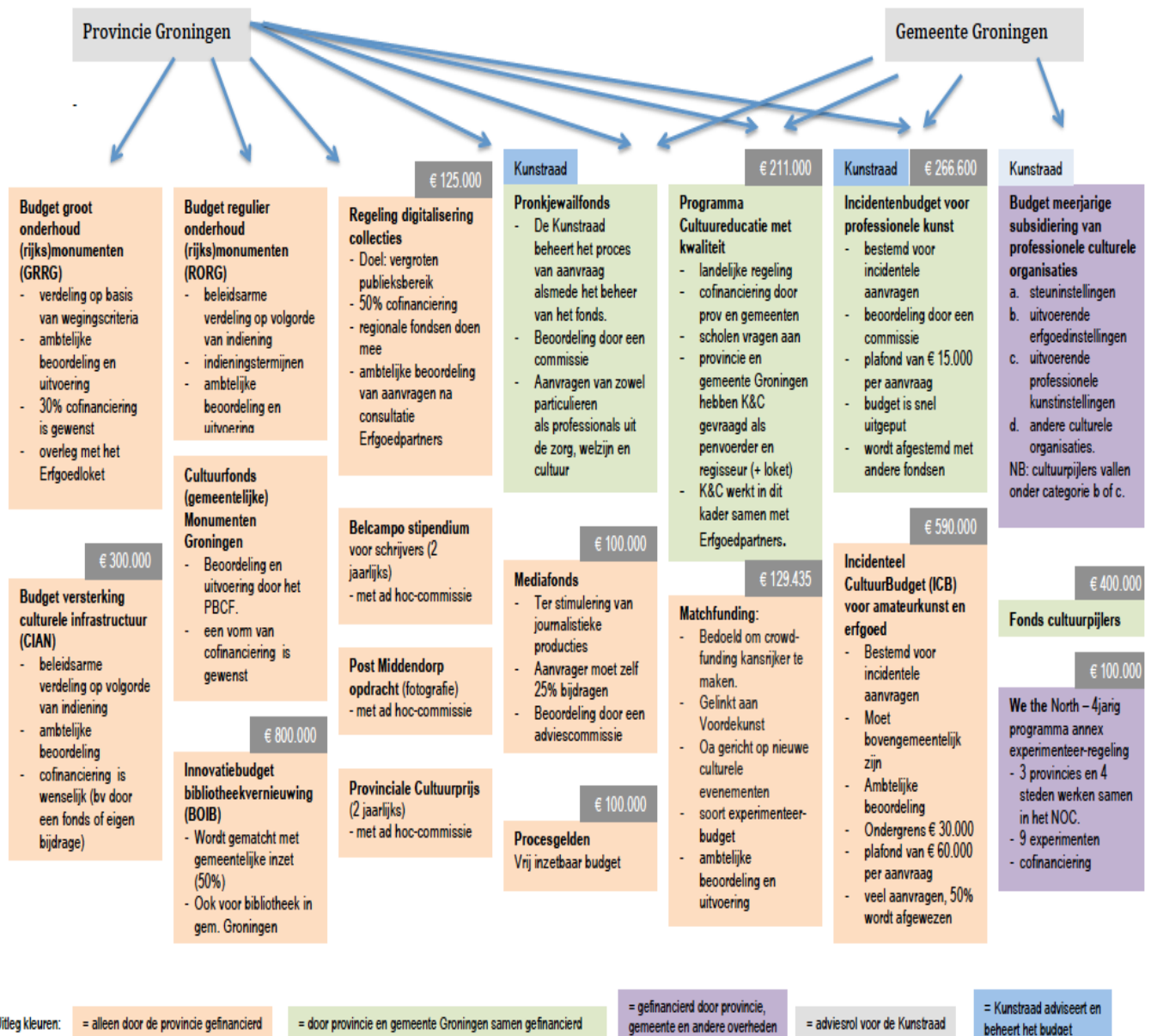
De voordelen van het werken met zo'n provinciale basisinfrastructuur zijn de volgende:

1. Het bestaan van de functies als zodanig staat niet ter discussie; wel moet de wijze waarop die functies worden uitgeoefend natuurlijk periodiek worden herijkt.
2. De organisaties die de functies uitoefenen hebben perspectief op langjarige ondersteuning: dit biedt een waarborg voor continuïteit en stabiliteit in een sector die aan veel veranderingen onderhevig is.
3. Voor iedereen is duidelijk 'waar de provincie van is'. Primair is zij verantwoordelijk voor het kernstelsel, zijnde de backbone van het culturele veld (inclusief scholen, bibliotheken et cetera).
4. De provincie kan in de richting van de organisaties die stelselfuncties uitoefenen een eenduidige beoordelingssystematiek ontwikkelen en toepassen.

Hoofdstuk 7 Beleidsinstrumenten: de regelingen

De provincie Groningen werkt met een groot aantal budgetten, subsidie-regelingen, prijzen, stipendia et cetera. Deze zijn gericht op uiteenlopende doelen, sectoren en soorten (uitvoerings)organisaties. Daarbij geldt voor sommige budgetten en regelingen dat ze 'stand alone' worden uitgevoerd en voor andere dat er wordt samengewerkt met andere overheden (vooral de gemeente Groningen, maar ook bijvoorbeeld in het kader van het Noordelijk Overleg Cultuur). Afhankelijk van het type regeling en/of budget hebben de Kunstraad Groningen of andere organisaties bepaalde adviserende of uitvoerende rollen. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de beleidsinstrumenten met de bijbehorende budgetten.

In het navolgende overzicht zijn alle beleidsinstrumenten schematisch weergegeven. De oranje boxen betreffen budgetten die alleen door de provincie worden ingezet, de groene boxen hebben betrekking op cofinancieringsafspraken tussen provincie en gemeente Groningen. De paarse boxen gaan over regelingen waarbij meerdere overheden (provincie, gemeente Groningen, andere grote gemeenten in het Noorden, andere provincies) een rol hebben. De rol van de Kunstraad is in blauw weergegeven (als hij het budget beheert en verdeelt) of in grijs (als hij enkel een adviesrol heeft).

7.1 Uitkomsten gesprekken

Uit de gesprekken met betrokkenen komt naar voren dat er weinig overzicht bestaat over de beleidsinstrumenten die de provincie inzet. Ook degenen die goed zijn ingevoerd in het provinciale beleid zijn niet op de hoogte van alle arrangementen, laat staan van de wijze waarop ze worden uitgevoerd. Ditzelfde euvel speelt ook een rol bij de beantwoording van de enquêtevragen (zie hierna).

De betrokkenen (steuninstellingen, cultuurpijlers en deelnemers aan regionale gesprekstafels) hebben in zijn algemeenheid over de opzet en uitvoering van de beleidsinstrumenten het volgende naar voren gebracht:

Het geheel van regelingen

- Er is waardering voor de inspanningen die de provincie levert en de intenties die aan de instrumenten ten grondslag liggen. Er wordt geconstateerd dat er dankzij de bijdragen van de provincie veel mooie projecten worden mogelijk gemaakt.
- Door velen wordt vastgesteld dat er wel erg veel instrumenten zijn (zie het 'postzegelplan' hierboven);
- Voor externen (denk aan Statenleden, maar ook gemeenten en aan nieuwe toetreders tot het culturele veld) wordt het geheel als onoverzichtelijk gekwalificeerd.
- De manier waarop de provincie de regelingen uitvoert wordt ervaren als niet eenduidig: soms kan er wel worden aangevraagd, soms niet; soms beoordelen ambtenaren, soms is er een externe commissie; soms heeft de Kunstraad een rol, soms niet enzovoort.
- Diverse arrangementen worden ervaren als zijnde 'verjuridiseerd'.
- De verschillende soorten cofinanciering die in het spel zijn maken het geheel diffuser.
- Er wordt gesignaleerd dat er weinig wisselwerking is tussen het beleidsinstrumentarium in de cultuursector en de overige activiteiten van de provincie, bijvoorbeeld met de werkvelden van economie en ruimte (geen integrale aanpak).
- De betrokkenen in het culturele veld onderkennen wel dat het lastig is om in het geheel meer systematiek en eenduidigheid te brengen. Het beleidsveld is nu eenmaal complex en kent heel veel actoren.
- Uit het provinciale beleid blijkt amper dat cultuur en economie beleidsmatig met elkaar zijn of worden verbonden. In de regelingen (met uitzondering van de regeling Matchfunding) komt de verbondenheid op geen enkele manier tot uiting.
- Voor enkele regelingen geldt dat door sommigen wordt gevonden dat ze een geforceerd karakter hebben. Dit geldt voor de regeling Matchfunding, voor het programma 'We the North' en ook wel voor het Innovatiebudget bibliotheekvernieuwing. Een enkeling stelt dat deze regelingen het mechanisme 'project zoekt geld' in de hand werken. Dat wil zeggen: overheidsambtenaren en/of steunfunctieorganisaties gaan projecten bedenken om de regeling tot besteding te kunnen brengen.

Het contact met medewerkers van de provincie

- Veel culturele initiatiefnemers ervaren bij de provinciale beleidsadviseurs een hang of zelfs een drang naar controle. Er is veel micromanagement, terwijl sturing op de grotere lijnen ontbreekt.
- Daarbij is het persoonlijke contact met de provinciale beleidsadviseurs weliswaar over het algemeen plezierig (zie de enquête), maar wordt ook gevonden dat de provinciale medewerkers vaak geen 'open mind' hebben als het gaat om pogingen tot contact. Een voorbeeld (maar er werden er meer gegeven) is dat *De Toonzetter*, het netwerk van muziekscholen, dat diverse malen vergeefs heeft geprobeerd om tot een vorm van constructief inhoudelijk overleg te komen. Ook ervaren sommigen dat ze in contact met ambtenaren over de uitvoering van de beleidsinstrumenten paternalistisch worden behandeld.
- Node wordt bij de provincie een ambtelijk boegbeeld gemist, iemand die aanspreekbaar is op de hoofdlijnen van beleid en boven de materie van de dagelijkse uitvoering van de diverse regelingen en arrangementen staat. Tussen de gedeputeerde en de beleidsadviseurs gaapt nu een gat, een niveau waarop er niemand is die aanspreekbaar is.

Het contact tussen enerzijds de provincie en anderzijds regiogemeenten en cultureel veld

- Initiatiefnemers uit het ommeland klagen erover dat de provincie 'geen oog heeft' voor projecten die niet uit de stad komen. In de regio heeft men de stellige indruk dat provincie en stad te innig op elkaar zijn betrokken. De vergelijking wordt gemaakt met Drenthe en Friesland, waar dit naar de beleving van de betrokkenen heel anders (lees: beter) gaat. Als voorbeeld om aan te spiegelen wordt Leeuwarden Europese Culturele Hoofdstad 2018 genoemd dat niet alleen 'outreaching' is naar de gehele provincie Friesland, maar ook naar Groningen. Waarom kan de provincie Groningen zich ook niet zo opstellen, zo wordt gevraagd. Nu ontstaat de indruk dat men in Friesland en Drenthe veel trotser op het buitengebied is dan in Groningen.
- Culturele organisaties zien zichzelf als veel meer dan een 'beleidsinstrument'. Zij beschouwen de aanduiding als denigrerend en pleiten ervoor om niet op deze manier over hen te spreken in beleidsstukken.
- Amateurorganisaties ervaren veel drempels bij het aanvragen.
- Diverse culturele organisaties geven aan dat ze het goed zouden vinden als steuninstellingen meer tijd zouden kunnen steken in fondsenwerving voor het gehele veld.

Met betrekking tot de afzonderlijke instrumenten hebben wij de navolgende signalen opgehaald:

- Het onderscheid tussen het Incidenteel Cultuur Budget (ICB) voor amateurs en het Incidentenbudget voor professionals is aan herijking toe. Er doen zich diverse knelpunten voor: de beoordeling is niet in één hand, er is geen communicatie over de aanvragen tussen de beoordelende gremia (Kunstraad versus provincieambtenaren), de budgetten en subsidievoorwaarden zijn verschillend, er is sprake van strategisch gedrag (aanvragende professionals nemen amateurs mee in de aanvraag om een beroep te kunnen doen op het ICB) en er is onvoldoende afstemming tussen de ICB-afhandeling en het opereren van de private cultuurfondsen zoals VSB, PBCF en dergelijke.
- Het ICB wordt daarnaast als te klein ervaren. Te veel aanvragen (circa 80 in 2017) moeten (naar beleving vaak op onduidelijke gronden) worden afgewezen. Dit leidt tot frustratie bij de aanvragers en tot een ongemakkelijke rol voor de betrokken beleidsambtenaren, die in de rol van 'boeman' terechtkomen. Niet goed begrepen wordt waarom provincieambtenaren deze regeling beheren: velen zien hier een rol voor de Kunstraad.
- Het ICB heeft nu als voorwaarde dat meerdere gemeenten bij een aanvraag betrokken moeten zijn: in de toekomst, als de provincie nog slechts acht gemeenten telt, is deze voorwaarde niet meer houdbaar.
- Het incidentenbudget voor professionele kunst is in feite het budget ter bevordering van experimenten en nieuwe initiatieven. Betrokken stellen vast dat het budget te klein is en een te lage bovengrens kent (plafond van toekenning is € 15.000,-) en dat soms te snel een initiatief van een meerjarig gesubsidieerde organisatie wordt afgehouden (omdat het tot de reguliere taken zou behoren). Meer flexibiliteit wordt wenselijk geacht. Overigens zijn er gesprekspartners die signaleren dat bij het incidentenbudget mogelijk sprake is van belangenverstremming: omdat ook de stad het budget voedt, hebben aanvragen vanuit de stad misschien als vanzelf meer kans dan aanvragen uit het ommeland. Dit is een aspect dat nader bezien zou moeten worden.
- Wat betreft het Budget voor de meerjarige subsidiëring van de professionele culturele organisaties wordt van diverse kanten vastgesteld dat het erg plezierig is dat provincie en gemeente Groningen een gezamenlijke procedure hanteren. Het voorkomt onnodige administratieve rompslomp. Wel wordt gesignaleerd dat het vreemd is dat loon- en prijsontwikkelingen niet worden verdisconteerd in de subsidies. Anders dan bij de meeste overheden is er geen sprake van indexering, waardoor de facto de organisaties jaarlijks op hun middelen interen.
- Over 'We the North' worden heel verschillende geluiden afgegeven. Sommigen zien dat dit bijdraagt aan talentontwikkeling en verwachten dat het initiatief leidt tot vernieuwing (als goed voorbeeld wordt genoemd: Station Noord). Anderen duiden het aan als een overlegcircuit voor ambtenaren of als 'speelgeld' dat top-down wordt ingezet, gericht op de stad ('We the towns'). Gesignaleerd wordt dat het feit dat 'We the North' 'regelarm' is ertoe leidt dat er eindeloos over kan worden gepraat: het ontbreekt aan duidelijke criteria om te beslissen wat wel en wat niet wordt ondersteund. Besluiteloosheid is daarvan volgens sommigen het gevolg.

Een enkeling wijdt hieraan het feit dat er in 2017 ettelijke tonnen niet tot besteding kwamen. De belangrijkste klacht over 'We the North' is het gebrek aan transparantie: eigenlijk weet bijna niemand welk initiatief op grond van welke criteria 'in de prijzen valt'.

- Het programma Cultuureducatie-met-Kwaliteit en het Pronkjewailfonds krijgen unaniem positieve beoordelingen in de gesprekken. Het Pronkjewailfonds was een groot succes: er zijn 16 aanvragen gehonoreerd en het fonds is inmiddels leeg.
- Dit geldt ook voor de provinciale Cultuurprijs, het Belcampo-stipendium en de Post Middendorp-opdracht. Iedereen waardeert deze instrumenten. Wel worden soms vraagtekens bij de uitvoering gezet: kan de provincie dit niet meer op afstand plaatsen, kan een culturele organisatie niet verantwoordelijk worden gemaakt voor de uitvoering?
- Veel positieve reacties zijn er ook op de wijze waarop de Regeling Digitalisering tot en met 2017 functioneerde. Men is het erover eens dat deze echt in een behoefte voorzag. NB Met de nieuwe regeling (van kracht sinds 2018) is nog geen ervaring opgedaan.
- Wrevel is er over het Budget versterking culturele infrastructuur (CIAN). Er worden in feite twee problemen gesignaleerd. Ten eerste wordt door sommigen niet goed begrepen waarom dit budget vooral in de stad Groningen tot besteding lijkt te komen. En ten tweede wordt gesignaleerd dat soms projecten worden gehonoreerd die niet worden gesteund door de gemeente waar het project wordt gerealiseerd. De vraag is daarom gesteld of deze regeling niet beter zou werken als de aanvragen door gemeenten moeten worden ingediend. Of als er gewerkt zou worden met een ontvankelijkheidstoets (alleen in behandeling nemen als de betrokken gemeente akkoord is). Het budget zou zich na herpositionering (en uitbreiding) wellicht goed lenen voor het faciliteren van samenwerkingsafspraken tussen provincie en gemeenten. In plaats van heel beleidsarm zou het meer voor de hand liggen om het budget juist heel cultuurpolitiek geladen in te zetten.
- Over de monumentenregelingen (GRRG en RORG) is geen wanklank vernomen, vooral omdat ze nog maar sinds kort (per 1 maart jl.) in de huidige gedaante operationeel zijn. Ze worden als nuttig gezien, evenals het Cultuurfonds (gemeentelijke) Monumenten Groningen, dat wordt uitgevoerd door het PBCF.
- Met het Mediafonds heeft nog niemand ervaring opgedaan. Het fonds lijkt ook nog redelijk onbekend (want: vrij nieuw). De eigen financiële bijdrage die door een aanvrager moet worden geleverd is wellicht wat aan de hoge kant. Een springend punt is dat het Mediafonds door de provincie wordt beheerd. Dit is curieus, omdat ook producties die kritisch zijn (bijv. ten aanzien van de provincie) mogelijk zouden moeten zijn. Om de onafhankelijke werking van de pers te garanderen zou het logischer zijn om het beheer van het fonds buiten het domein van de overheid te leggen.
- Wat wordt gemist is een garantieregeling, een vangnet voor risicovolle initiatieven. De provincie zou hiermee een goede rol kunnen spelen. Het zou ontwikkelingen die nu als te riskant worden gezien wellicht mogelijk maken. Diverse andere provincies werken in het culturele domein inmiddels met leningen en garantstellingen.

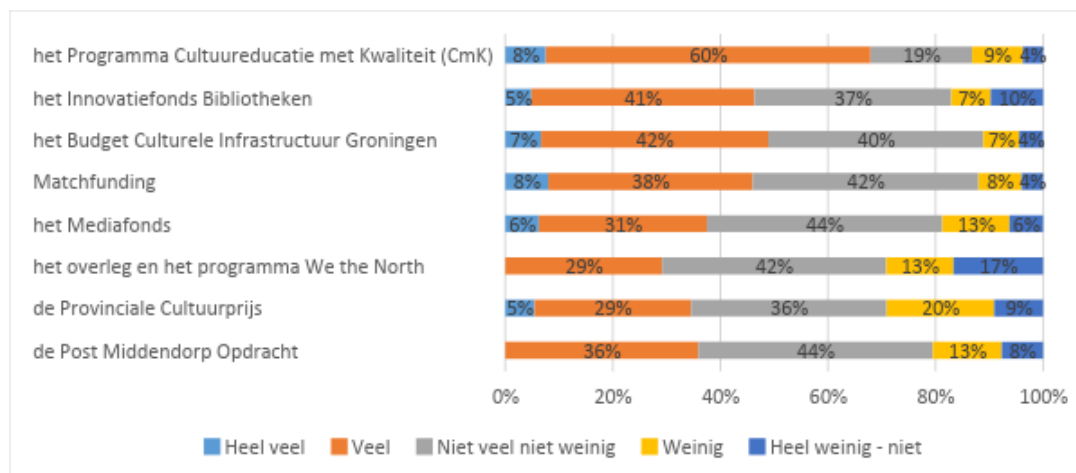
7.2 Uitkomsten enquête

Wij benadrukken nogmaals dat de uitkomsten van de enquête niet op zichzelf staand moeten worden beoordeeld. Daarvoor was de groep van respondenten enerzijds te divers en anderzijds soms wat te onevenwichtig. In algemene zin kan over de uitkomsten van de enquête worden gezegd dat deze geen uitgesproken beeld opleverden. We hebben de trends in de uitkomsten vooral gebruikt als input voor de regionale gesprekstafels die daarna zijn gehouden.

Dit gezegd hebbende kan worden vastgesteld dat bijna driekwart van de respondenten (71%) het instrument van de structurele subsidie beoordeelt als (zeer) geschikt voor de ambities die de provincie heeft. De incidentele subsidie beoordeelt ruim 60% als (zeer) geschikt voor de nagestreefde ambities.

Inzoomend op drie specifieke subsidie-instrumenten worden zowel het Belcampo-stipendium, het Innovatiefonds bibliotheken en het project 'We the North' overwegend als nuttig voor de provinciale ambities beoordeeld. Slechts respectievelijk 33, 28 en 20% van de respondenten zag weinig of geen nut.

Hieronder staat de beoordeling van de respondenten waar het gaat om de bijdrage per beleidsinstrument aan de strategische lijnen. De bijdrage van het instrument 'Programma Cultuureducatie met kwaliteit' wordt als relatief hoog beoordeeld. Maar liefst 68% ziet een (heel) hoge bijdrage. Relatief laag scoort 'We the North'. Slechts 29% ziet een hoge bijdrage. Hierbij moet echter wel worden aangetekend dat 'We the North' onbekend is bij de regiogemeenten en de kleinere culturele organisaties (incidentele aanvragers), omdat het programma zich niet op hen richt.

Wat voorts opvalt is dat veel respondenten niet of nauwelijks bekend zijn met de indicatoren die de provincie hanteert om te bepalen of de doelen van beleid worden gerealiseerd. Maar liefst 73% zegt hier enigszins bekend mee te zijn (29%) of zelfs totaal mee onbekend (44%).

Als het gaat om samenwerking tussen de provincie en de gemeenten (niet de gemeente Groningen) vindt slechts 10% van de respondenten dat deze goed verloopt. Voor de samenwerking tussen de provincie en de gemeente Groningen rolt hier een score uit van 39%.

Bij de vraag aan de respondenten 'Wat zou u willen aanpassen aan een van de bestaande regelingen voor structurele en incidentele subsidies?' sprongen de volgende antwoorden eruit. De genoemde opmerkingen zijn parafrases van de geformuleerde antwoorden:

- Bij structurele subsidie zou er vooraf een percentage moeten worden afgesproken voor overhead en voor programma. Overhead is vaak fors ten opzichte van programma.
- Wellicht is het een idee om een toekenning op 'lager' niveau te faciliteren, bijvoorbeeld door een gezamenlijke aanvraag van projectmakers samen met kunstmakers mogelijk te maken (en waarbij (ook) wordt gekeken naar honoreringsbeleid).
- Evenementensubsidie gaat slechts naar een selecte groep van organisaties. Wij zien het liefst dat dit (ook) weer openstaat voor niet-vooraf geselecteerde organisaties, om hiermee ook nieuwe evenementen te stimuleren.

Tot slot, het contact met de ambtenaren wordt door de respondenten in overgrote meerderheid (72%) als (heel) plezierig ervaren. Slechts 6% ervaart het contact als 'niet plezierig'.

7.3 Reflectie op de uitkomsten

Een belangrijke vraag om te beantwoorden is of de veelheid van budgetten en regelingen en de uiteenlopende uitvoeringspraktijk een probleem vormen. Naar onze mening is het ondoorzichtige geheel van het provinciale beleidsinstrumentarium vooral een probleem voor de provincie zelf. Het culturele veld (waarop de instrumenten zich grotendeels richten) redt zich wel, is vaak bureaucratisch competent en weet (soms met enige hulp) het juiste loket wel te vinden. En de Groningse gemeenten (met uitzondering van de stad) weten dat het provinciale cultuurbeleid vooral is gericht op culturele organisaties en activiteiten en minder op gezamenlijke afspraken en inspanningen. Voor de provincie zelf is de complexe uitvoeringspraktijk echter, zo menen wij, wel problematisch en dat in zeven opzichten:

1. De focus van de GS en het ambtelijk apparaat ligt sterk op uitvoering en daardoor minder op de hoofdlijnen van het beleid.
2. De focus op de uitvoeringspraktijk en het culturele veld waarop dat betrekking heeft, gaat qua tijd ten koste van een intensiever contact met de Groningse gemeenten.
3. De focus op uitvoering leidt immanent tot juridisering en bureaucratisering.
4. Het verdelen van de aandacht kan ten koste gaan van de integraliteit in het beleid. Samenhang en samenwerking zijn gebaat bij overzicht. Dit geldt zowel binnen de provincie (in contact met andere werkvelden) als in het externe contact met bijvoorbeeld de gemeenten.
5. De officiële hulpstructuren zoals de Groningse Kunstraad en de steuninstellingen worden onderbenut.
6. Dit geldt misschien ook wel voor mogelijke onofficiële hulpstructuren zoals particuliere fondsen die kennis en ervaring hebben over het uitvoeren van ondersteunende regelingen.

7. Over de hoofdlijnen van het provinciale cultuurbeleid wordt met PS weinig van gedachten gewisseld. PS mag GS wat meer deelgenoot maken van de keuzes die op strategisch en tactisch niveau worden gemaakt.

Het laatste punt vinden wij belangrijk, omdat onze ervaring is dat het cultuurbeleid interessant moet blijven voor volksvertegenwoordigers, anders verliezen zij hun belangstelling. De culturele sector is gebaat bij een politiek die gemotiveerd meedenkt over de principes van beleid. Als er uitsluitend kan worden gesproken over de algemene ambities en strategische lijnen, bestaat het gevaar dat de gedachtewisseling in abstracties blijft hangen en dat zich geen wezenlijke keuzevraagstukken aandienen om te bespreken. In onze optiek zou het een slag dieper kunnen.

De hoofdlijnen van beleid hebben onzes inziens ook betrekking op afwegingen die betrekking hebben op beleidsinstrumenten, zoals: moeten bepaalde regelingen wel of niet worden gecombineerd, wat is de rol van de Kunstraad ten aanzien van de diverse budgetten en regelingen, welke taken kunnen extern worden belegd, hoe hoog moeten bepaalde budgetten zijn, moet het ene budget wellicht worden opgehoogd ten koste van het andere? Enzovoort.

Hoofdstuk 8 Beantwoording onderzoeksvragen en suggesties voor toekomstig beleid

In dit hoofdstuk keren we terug naar de hoofdvragen van het onderzoek en geven we beknopt onze aanbevelingen weer.

8.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Hoofdvragen

Draagt het (instrumentarium van het) beleidskader voldoende bij aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen?

Wij stellen vast dat het instrumentarium zeker bijdraagt aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen, al zijn deze niet erg SMART. Zowel de uitkomsten van de enquête als de gesprekken wijzen erop dat de provincie een sterk sturende rol opvatting heeft en qua menskracht en middelen hier ook echt werk van maakt.

Is het beleidskader behulpzaam voor de behoeften die leven bij het veld en voor nieuwe initiatieven die zich willen ontplooien?

Vastgesteld kan worden dat het beleidskader aan de ene kant ondersteunend werkt voor het culturele veld, maar dat aan de andere kant de beleidsuitvoering via de diverse instrumenten soms als onoverzichtelijk, dirigistisch en knellend wordt ervaren. De culturele organisaties voelen zich soms erg instrumenteel benaderd. Financiële ruimte voor nieuwe initiatieven die zich kunnen/willen ontwikkelen buiten de regels van de beleidsinstrumenten om is er te weinig (zie het hoofdstuk over de werking van de beleidsinstrumenten).

Deelvragen

Is de inhoud van het beleidskader voor gebruikers voldoende concreet én ook richtinggevend genoeg om ermee te kunnen werken? Worden er beperkingen opgeworpen of wordt er juist te weinig richting gegeven?

De inhoud van het beleidskader wordt zeker als voldoende concreet ervaren. Het beleidskader wordt gezien als een document waarmee goed te werken valt. Tegelijkertijd zouden een missie en een heldere visie behulpzaam zijn: waar staat de provincie voor? De gebruikers ervaren het beleidskader beslist niet als te weinig richtinggevend. Als het gaat om de uitvoering van het beleidskader (via de diverse instrumenten) ervaren veel organisaties echter wel dat de provincie erg 'in control' wil zijn.

Is de vertaling van het beleidskader naar het uitvoeringsprogramma zichtbaar, dekkend en consistent?

De vertaling van het beleidskader naar het uitvoeringsprogramma is consciëntieus, maar detaillistisch. De veelheid van beleidsinstrumenten zorgt voor zichtbaarheid en omvat een groot aantal soorten culturele initiatieven. De andere kant van de medaille is echter dat het zicht op de grote lijn verloren kan gaan.

En de wisselwerking met de Groningse gemeenten (met uitzondering van de gemeente Groningen) is matig. Veel gemeenten zien de goede samenwerking tussen provincie en stad als een voorbeeld dat ze zelf graag – samen met de provincie – zouden willen navolgen.

Biedt het beleidskader met het uitvoeringsprogramma voldoende aanknopingspunten om onderbouwde keuzes te maken in de uitvoering van het beleid?

Het beleidskader biedt zeker voldoende handvatten voor het maken van keuzes in de uitvoering van het beleid. Wel is het de vraag of de provincie überhaupt zo diep in de uitvoering moet willen zitten.

In hoeverre acteren partijen in lijn met het beleidskader, onder meer in de samenwerking met gemeenten en andere partijen?

Het beleidskader is zeker richtinggevend en bepalend. Uit de enquête blijkt dat nagenoeg alle grotere organisaties het kader met zijn ambities en strategische lijnen ook kennen. De samenwerking met de gemeenten neemt echter nog geen hoge vlucht. In zijn algemeenheid wordt de werkwijze van de provincie met beleidskader en uitvoeringsprogramma ervaren als 'top-down', waar 'bottom-up' door een aantal actoren als meer wenselijk wordt gezien.

Hanteert de provincie de juiste indicatoren? Kan zij voldoende (bij)sturen op het realiseren van de doelstellingen van beleid?

Op dit moment valt nog moeilijk te zeggen of de provincie de juiste indicatoren hanteert, omdat veel beleidsinstrumenten pas sinds kort operationeel zijn. De indruk bestaat dat zeker stevig werk wordt gemaakt van de strategische lijnen en dat de organisaties in het veld zich van die lijnen rekenschap geven.

8.2 Aanbevelingen

Ofschoon wij vaststellen dat het provinciale beleidskader goed functioneert en zeker als richtinggevend geldt, hebben wij uit het onderzoek toch een aantal aanbevelingen gedestilleerd. Deze aanbevelingen zijn paradoxalerwijs eigenlijk een gevolg van het feit dat het beleidskader zo goed functioneert. De paradox zit hem erin dat het beleidskader mede door zijn doelgerichtheid en effectiviteit ook (blik)vernauwend en inperkend werkt.

Op basis van het onderzoek doen wij de volgende aanbevelingen voor het beleid in de huidige en volgende beleidsperiode.

Beleid en uitvoering

1. Blijf steeds nadenken over de missie en visie van de provincie op het gebied van cultuur. De rode draad is het vinden van de juiste balans tussen een oriëntatie op het landelijk kunst- en cultuurbeleid (en de ondersteuning van stedelijke kunstinstellingen die daaruit voortvloeit) en een accent op het erfgoed in het ommeland.
2. Formuleer een regierol voor de provincie, zodat het gemakkelijker is om bij de hoofdlijnen van het beleid te blijven.

3. Laat het ambtelijk apparaat vooral op (integraal) strategisch en tactisch niveau te werken en minder dan nu op operationeel niveau. Beleg uitvoerende taken (denk aan het inzetten van instrumenten en het uitvoeren van regelingen) waar mogelijk buiten de deur.
4. Besteed de tijd en energie die wordt bespaard op de uitvoering van beleid aan overleg met samenwerkingspartners over doelen en de strategieën. De provincie zou zich vooral moeten richten op samenwerkingsarrangementen (met gemeenten en regionale infrastructuurorganisaties), niet op de details van regelingen.

Instrumenten

5. Beperk het aantal beleidsinstrumenten. Niet alleen om meer het overzicht te houden en meer focus aan het beleid te kunnen geven, maar ook om een homeopathische verdunning van de financiële middelen te voorkomen.
6. Maak zo mogelijk bredere regelingen. De Kunstraad, maar wellicht ook particuliere fondsen kunnen een rol spelen in de uitvoering van regelingen. Zo zou de Kunstraad prima het beheer over het Incidenteel Cultuur Budget kunnen uitoefenen in samenhang met het Incidenteel Cultuurbudget.
7. Laat het Mediafonds beheren door een externe organisatie, om iedere schijn van politieke beïnvloeding van journalistieke producties te vermijden.
8. Zet in op het definiëren van een Provinciale Culturele Infrastructuur. Deze structuur kan meer omvatten dan de huidige cultuurpijlers. De Provinciale Culturele Infrastructuur kan worden opgevat als de ruggengraat van het Groningse culturele leven, binnen én buiten de stad. Het zijn de organisaties waarvan het bestaan nooit ter discussie zal staan en die naar verwachting ook over tien jaar nog de kern uitmaken van de culturele infrastructuur. Naast de huidige cultuurpijlers zou het kunnen gaan om de museale borgen (rijksmonumentaal met een collectie), belangrijke regionale musea (zoals wellicht het Veenkoloniaal Museum, het Openluchtmuseum het Hoogeland, e.d.) en misschien nog enkele kunstinstellingen in disciplines die nu buiten de cultuurpijlers vallen (zoals Vera/Simplon, Grand Theatre en/of Noorderlicht). De provincie kan dan duidelijk uitspreken: de Provinciale Culturele Infrastructuur, daar zijn wij van. NB Ook enkele andere provincies en grote steden hebben inmiddels zo'n regionale of lokale basisinfrastructuur vastgesteld.
9. Verbind aan de Provinciale Culturele Infrastructuur niet zozeer extra budget voor de betrokken organisaties (dat blijkt aanleiding te geven voor veel discussie en misverstand), maar erken hen in wat zij zijn, doen en betekenen, ondersteun hen op alle mogelijke manieren in immateriële zin en verlos hen van onnodige planlasten. Maak met deze organisaties zo mogelijk afspraken voor langere perioden dan vier jaar. Zeker voor de erfgoedorganisaties zou dit passend zijn.

Relatie met de gemeenten

10. Betrek de Groningse gemeenten intensiever bij de beleidsvorming. En ook bij het formuleren van de opdrachten aan steuninstellingen, het denken over subsidieregelingen en -criteria en dergelijke. Probeer tot samenwerkingsarrangementen te komen zoals die ook in andere provincies wel bestaan. Zoek naar cofinancieringsconstructies, om zo het culturele leven buiten de gemeente Groningen te stimuleren. Treed op als aanjager en probeer gemeenten te verleiden meer verantwoordelijkheid te nemen als het gaat om (met name) het Groningse culturele erfgoed. Van vele kanten wordt de provincie opgeroepen om in het geweer te komen tegen de afbrokkeling van het culturele leven buiten de stad. Het zou een cultuurpolitieke doelstelling kunnen zijn om het ommeland te versterken en hierin actief te gaan samenwerken met de gemeenten.

Relatie met het culturele veld

11. Veel culturele organisaties zijn klein, werken met een beperkt budget en hebben weinig menskracht. Bestier daarom het accounthouderschap met culturele instellingen vanuit vertrouwen en continuïteit en probeer de administratieve lasten zo veel mogelijk te beperken. Zorg dat de culturele organisaties ook niet te instrumenteel worden benaderd. Overlaad hen niet met maatschappelijke opdrachten.

Provinciale Staten

12. Zorg dat het gesprek in Provinciale Staten over de hoofdlijnen van beleid (missie, ambities, strategieën) inhoudelijk de moeite waard blijft. Communiceer over de hoofdlijnen en de keuzes die daarbinnen gemaakt kunnen worden zo veel mogelijk met PS, zodat het cultuurbeleid niet gedepolitiseerd raakt. Het gesprek zou daarbij ook betrekking moeten hebben op de hoofdlijn wat betreft de instrumenten die worden ingezet (welke wel, welke niet, wat is de onderlinge relatie?), de taken die worden uitbesteed en de resultaten die worden geboekt.

Bijlage 1 Enquêtevragen en -antwoorden

Vooraf

De enquête is uitgezet bij 304 personen en ingevuld door 93 respondenten. Dit is een respons van 31%, wat kan worden aangemerkt als een redelijke score (pakweg 1 op de 3 heeft gereageerd en de moeite genomen de vragenlijst in te vullen).

Zie in de tabel hieronder de verdeling naar soorten respondenten:

Structurele subsidie en steuninstelling	4	4%
Structurele subsidie en cultuurpijler	2	2%
Structurele subsidie	6	7%
Incidentele subsidie uit het budget Professionele Kunsten	31	34%
Incidentele subsidie uit ander budget	5	5%
Subsidie (louter) uit 'We the North'-regeling	0	0%
Projectsubsidie uit Incidenteel Cultuurbudget	15	16%
Vergeefs provinciale subsidie aangevraagd	5	5%
Nog nooit provinciale subsidie aangevraagd ¹⁾	23	25%

¹⁾ Het grote aantal respondenten dat nog nooit provinciale subsidie heeft aangevraagd betreft voornamelijk vertegenwoordigers van gemeenten.

De uitkomsten van de enquête (zie bijlage 1) moeten niet op zichzelf stand worden beoordeeld. Daarvoor is de groep van respondenten enerzijds te divers (sommigen kennen het cultuurbeleid van de provincie goed, anderen hebben er nog nooit mee te maken gehad) en anderzijds soms wat te onevenwichtig (bijvoorbeeld heel veel respondenten die incidentele subsidie ontvangen en geen respondenten die betrokken zijn bij 'We the North'). In algemene zin kan over de uitkomsten van de enquête worden gezegd dat deze geen uitgesproken beeld opleverden. We hebben de trends in de uitkomsten vooral gebruikt als input voor de regionale gesprekstafels (zie onder) die daarna zijn gehouden.

Uitkomsten

Hieronder volgen de enquêtevragen en de antwoorden.

Beginvraag

Ik vertegenwoordig een organisatie die:

	%	N
Structurele subsidie ontvangt van de provincie en geldt als een steuninstelling	4%	4
Structurele subsidie ontvangt van de provincie en geldt als een cultuurpijler	2%	2
Structurele subsidie ontvangt van de provincie, maar niet geldt als een steuninstelling of als cultuurpijler	7%	6
Incidentele subsidie ontvangt van de provincie uit het Budget Professionele Kunsten (via de Kunstraad)	34%	31
Incidentele subsidie ontvangt uit een ander budget, bijvoorbeeld uit het budget versterking culturele infrastructuur, het evenementenbudget, het budget digitalisering of uit een van de monumentenregelingen	5%	5

Subsidie ontvangt uit de vierjarige experimenteerregeling 'We the North' en NIET valt onder één van de hiervoor genoemde categorieën	0%	0
Projectsubsidie ontvangt van de provincie uit het Incidenteel Cultuur Budget voor een activiteit op het gebied van amateurkunst en/of erfgoed	16%	15
Wel provinciale subsidie heeft aangevraagd voor culturele activiteiten maar die subsidie niet heeft gekregen	5%	5
Nog nooit provinciale subsidie heeft aangevraagd	25%	23

Vragen over de strategische lijnen van de provincie

Was u op de hoogte van de strategische lijnen in het provinciale cultuurbeleid?

	%	N
Ja, helemaal van op de hoogte	16%	15
Ja, redelijk van op de hoogte	30%	28
Ja, een beetje van op de hoogte	34%	31
Nee, helemaal niet van op de hoogte	20%	18

Is voor u duidelijk aan welke strategische lijn uw organisatie een bijdrage levert?

	%	N
Helemaal duidelijk	11%	10
Duidelijk	47%	43
Niet erg duidelijk	38%	35
Onduidelijk	4%	4

Beschouwt u de strategische lijn waarbinnen u werkt als inspirerend?

	%	N
Heel inspirerend	17%	16
Inspirerend	48%	44
Niet inspirerend	33%	30
Helemaal niet inspirerend	2%	2

Laten de strategische lijnen voldoende ruimte aan uw organisatie voor eigen beleidskeuzes?

	%	N
Heel veel ruimte	10%	9
Veel ruimte	57%	50
Beperkte ruimte	29%	25
Geen ruimte	3%	3

Zijn er in de volgende cultuurnotaperiode (i.e. vanaf 2021) andere strategische lijnen nodig?

	%	N
Dat is heel erg nodig	8%	7
Dat is nodig	29%	26
Dat is beperkt nodig	28%	25
Dat is niet nodig	35%	31

Sporen de strategische lijnen van de provincie Groningen met de ambities van uw eigen organisatie?

	%	N
Ja, volledig	12%	11
Grotendeels	47%	43
Enigszins	37%	34
Nee, helemaal niet	4%	4

Vragen over de beleidsinstrumenten van de provincie

Draagt het ... bij aan het realiseren van de strategische lijnen?

	Heel veel	Veel	Niet veel niet weinig	Weinig	Heel weinig - niet
Het structureel subsidiëren door de provincie van de steuninstellingen	8	40	16	3	5
Het structureel subsidiëren door de provincie van de cultuurpijlers	7	42	7	5	10
Het structureel subsidiëren door de provincie van professionele culturele organisaties	15	48	6	2	1

	Heel veel	Veel	Niet veel niet weinig	Weinig	Heel weinig - niet
Het structureel subsidiëren door de provincie van de steuninstellingen	11%	56%	22%	4%	7%
Het structureel subsidiëren door de provincie van de cultuurpijlers	10%	59%	10%	7%	14%
Het structureel subsidiëren door de provincie van professionele culturele organisaties	21%	67%	8%	3%	1%

Vindt u de structurele subsidies geschikt voor de ambities die ermee worden nagestreefd?

	%	N
Zeer geschikt	10%	7
Geschikt	61%	43
Niet geschikt en niet ongeschikt	21%	15
Ongeschikt	7%	5
Zeer ongeschikt	0%	0

In welke mate vindt u dat incidentele subsidies van de provincie bijdragen aan het realiseren van de strategische lijnen?

	%	N
Heel veel	12%	4
Veel	42%	14
Niet veel niet weinig	36%	12
Weinig	9%	3
Heel weinig - niet	0%	0

Vindt u de subsidieregelingen voor incidentele subsidies geschikt voor de ambities die worden nagestreefd?

	%	N
Zeer geschikt	28%	23
Geschikt	43%	36
Niet geschikt en niet ongeschikt	19%	16
Ongeschikt	8%	7
Zeer ongeschikt	1%	1

Draagt ... bij aan het realiseren van de strategische lijnen?

	Heel veel	Veel	Niet veel niet weinig	Weinig	Heel weinig - niet
Het Programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK)	4	32	10	5	2
Het Innovatiefonds Bibliotheken	2	17	15	3	4
Het Budget Culturele Infrastructuur Groningen	3	19	18	3	2
Matchfunding	4	19	21	4	2
Het Mediafonds	2	10	14	4	2
Het overleg en het programma We the North	0	14	20	6	8
De Provinciale Cultuurprijs	3	16	20	11	5
De Post Middendorp Opdracht	0	14	17	5	3

	Heel veel	Veel	Niet veel niet weinig	Weinig	Heel weinig - niet
Het Programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK)	8%	60%	19%	9%	4%
Het Innovatiefonds Bibliotheken	5%	41%	37%	7%	10%
Het Budget Culturele Infrastructuur Groningen	7%	42%	40%	7%	4%
Matchfunding	8%	38%	42%	8%	4%
Het Mediafonds	6%	31%	44%	13%	6%
Het overleg en het programma We the North	0%	29%	42%	13%	17%
De Provinciale Cultuurprijs	5%	29%	36%	20%	9%
De Post Middendorp Opdracht	0%	36%	44%	13%	8%

Draagt ... bij aan het bereiken van de provinciale ambities?

	Heel veel	Veel	Niet veel niet weinig	Weinig	Heel weinig - niet
Het Belcampo Stipendium	2	13	8	6	5
Het Innovatiefonds Bibliotheken	1	19	9	4	7

	Heel veel	Veel	Niet veel niet weinig	Weinig	Heel weinig - niet
Het Belcampo Stipendium	6%	38%	24%	18%	15%
Het Innovatiefonds Bibliotheken	3%	48%	23%	10%	18%

Tot slot enkele algemene vragen

Gaat er van het beleidskader voor u een stimulans uit om samen te werken met andere organisaties?

	%	N
Zeer sterk	9%	8
Sterk	19%	17
Redelijk	35%	31
Beperkt	26%	23
Zeer beperkt	7%	6
Geen	4%	4

Speelt het provinciale cultuurbeleid naar uw mening in op de behoeften die leven bij het culturele veld?

	%	N
Zeer sterk	0%	0
Sterk	22%	19
Redelijk	46%	40
Beperkt	25%	22
Zeer beperkt	5%	4
Niet	2%	2

Acht u het provinciale cultuurbeleid behulpzaam voor het ontplooiën van nieuwe initiatieven?

	%	N
Zeer behulpzaam	10%	9
Behulpzaam	30%	26
Enigszins behulpzaam	55%	48
Niet behulpzaam	6%	5

Bent u bekend met de indicatoren die de provincie hanteert om te bepalen of de doelen van beleid worden gerealiseerd?

	%	N
Volledig mee bekend	2%	2
Heel bekend mee	2%	2
Bekend mee	22%	20
Enigszins bekend mee	29%	26
Totaal onbekend mee	44%	39

Vindt u dat de provincie Groningen en de gemeente Groningen goed of slecht samenwerken op het gebied van cultuur?

	%	N
Zeer goed	4%	3
Goed	35%	29
Noch goed, noch slecht	52%	44
Slecht	7%	6
Zeer slecht	2%	2

Vindt u dat de provincie Groningen en de overige gemeenten (niet de gemeente Groningen) goed of slecht samenwerken op het gebied van cultuur?

	%	N
Zeer goed	0%	0
Goed	10%	8
Noch goed, noch slecht	66%	55
Slecht	17%	14
Zeer slecht	7%	6

In welke mate acht u het project 'We the North' nuttig voor het realiseren van ...

	Zeer nuttig	Heel nuttig	Enigszins nuttig	Niet nuttig	Helemaal niet nuttig
De provinciale ambities	6%	37%	38%	8%	12%
De ambities van uw eigen organisatie	8%	6%	47%	22%	16%

	Zeer nuttig	Heel nuttig	Enigszins nuttig	Niet nuttig	Helemaal niet nuttig
De provinciale ambities	3	19	20	4	6
De ambities van uw eigen organisatie	4	3	23	11	8

Ervaart u het contact met ambtelijke vertegenwoordigers van de provincie over het cultuurbeleid als plezierig?

	%	N
Heel plezierig	23%	20
Plezierig	49%	42
Enigszins plezierig	22%	19
Niet plezierig	6%	5

Vindt u dat het cultuurbeleid deel zou moeten uitmaken van het economisch beleid van de provincie?

	%	N
Ja, volledig onderdeel van	26%	22
Deels onderdeel van	57%	49
Nee, geen onderdeel van	17%	15